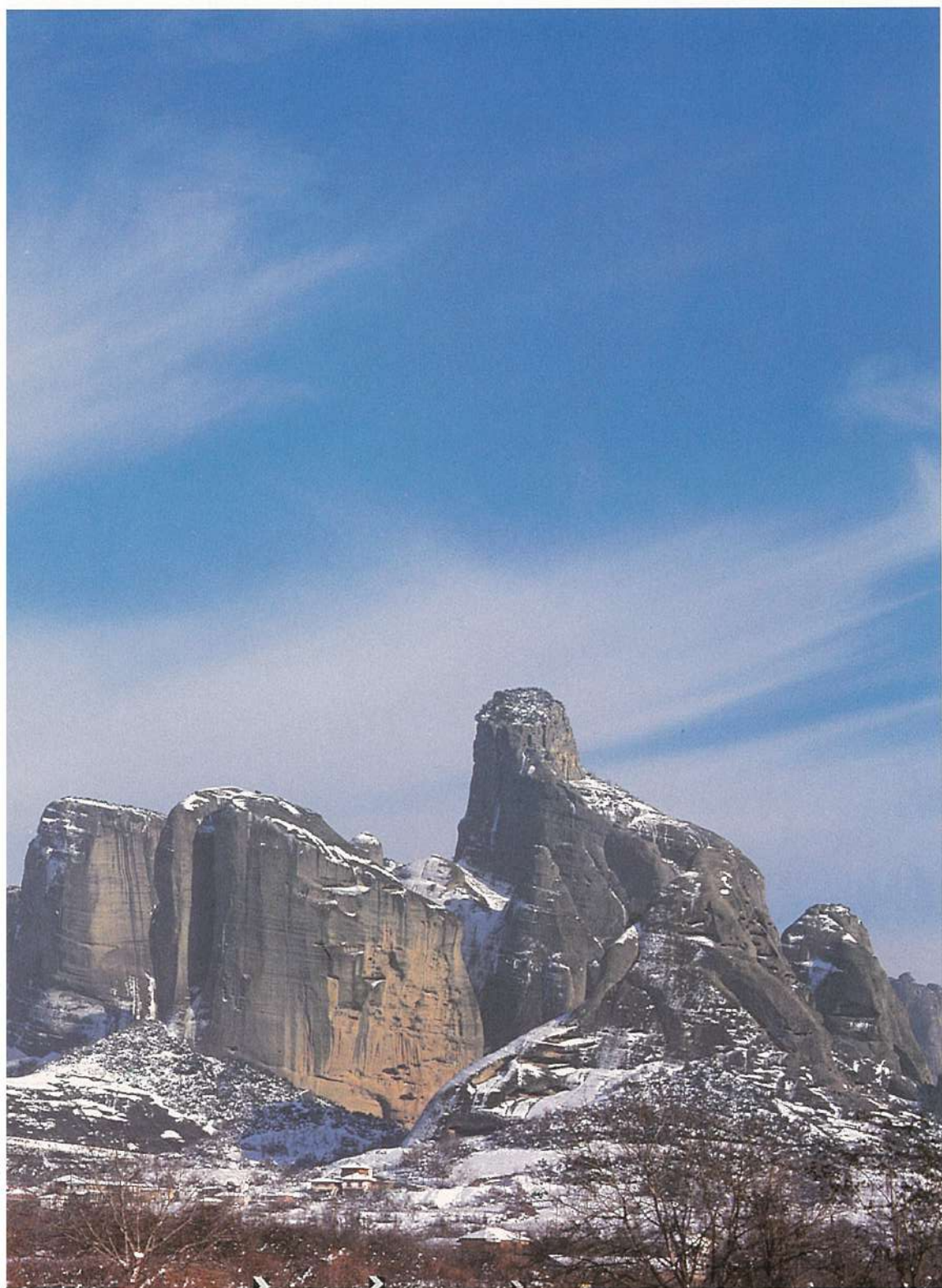

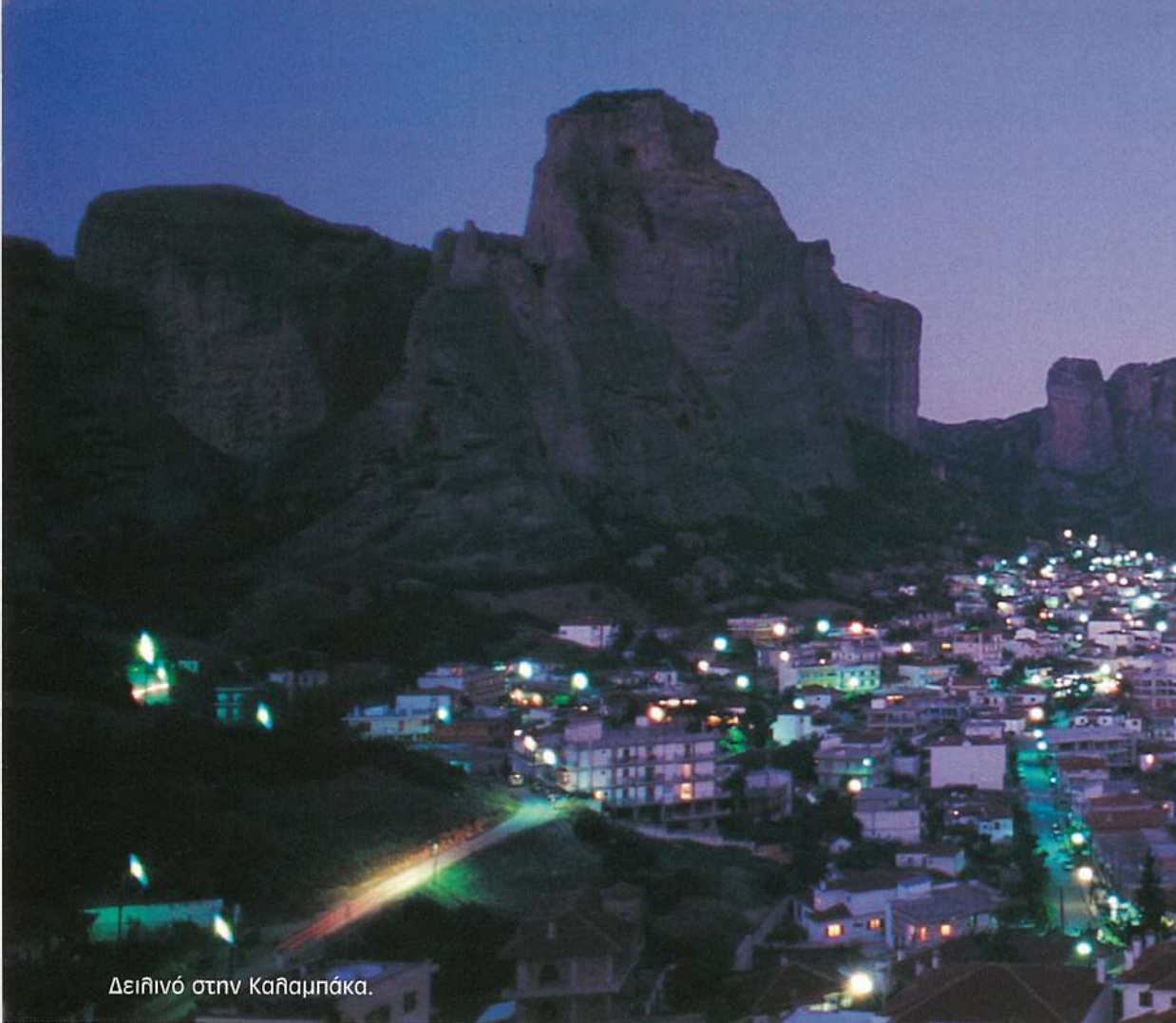
Μετέωρα

ΒΗΜΑΤΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ - ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΑΜΠΡΗΣ (TREKKING HELLAS)

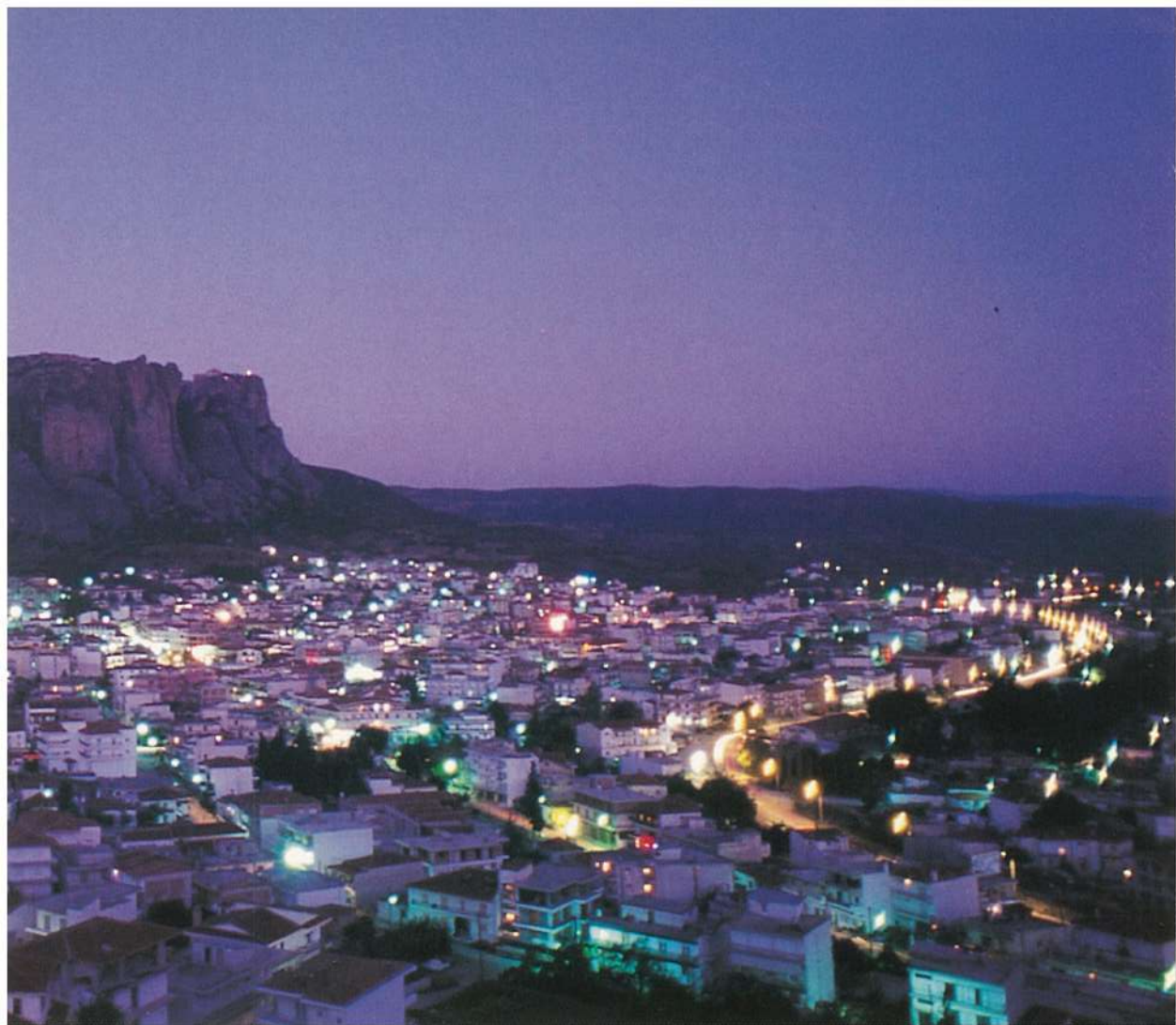
Δειθινό στην Καλαμπάκα.

Οι βράχοι των Μετεώρων και η ύπαρξη των Ιερών Μονών στις κορυφές τους, δημιουργούν ένα μοναδικό συνδυασμό φυσικής ομορφιάς και θρησκευτικού μεγαλείου, που έχει σαν αποτέλεσμα την προβολή της περιοχής παγκοσμίως.

Η πόλη της Καλαμπάκας, κτισμένη στις παρυφές των βράχων των Μετεώρων, εξελίχθηκε σε πόλο έλξης επισκεπτών όχι μόνο από την Ελλάδα αλλά και από ολόκληρο τον κόσμο. Αυτό βοήθησε σημαντικά στην τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, με ξενοδοχεία, camping, εστιατόρια, ταβέρνες, μαγαζιά ειδών λαϊκής τέχνης, αγιογραφία κλπ. Η πλειοψηφία σχεδόν του τοπικού

πληθυσμού εμπλέκεται άμεσα ή έμμεσα σε δραστηριότητες που έχουν σχέση με τον τουρισμό. Όμως αυτή η εξέλιξη, είχε και μη επιθυμητές "παράλληλες επιδράσεις". Την ανισομερή καταξίωση των Μετεώρων στην ανθρώπινη συνείδηση περισσότερο ως "τουριστικό προϊόν" αφήνοντας παράμερα κάτι πολύ σημαντικό: την πολιτισμική αξία αυτής της κληρονομιάς, η οποία έγκειται στο θρησκευτικό μεγαλείο και τον πνευματικό χαρακτήρα των Μετεώρων.

Οι βράχοι των Μετεώρων και οι Ιερές Μονές δεν αποτελούν ένα τυχαίο συνδυασμό προς τουριστική αξιοποίηση, αλλά είναι ανθρώπινο δημιούργημα άρρηκτα δεμένο με την προσπάθεια των τότε

μοναχών, στην αναζήτησή τους να βρεθούν πιο κοντά στο θεϊκό μεγαλείο.

Η παρούσα Δημοτική αρχή, χωρίς να παραγνωρίζει στο ελάχιστο τη σημασία των Μετεώρων στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής, πιστεύει ότι η πολιτιστική ανάδειξη του χώρου των Μετεώρων αποτελεί πρωταρχικό μέλημα της τοπικής κοινωνίας. Η ιδέα έχει ωριμάσει στο μυαλό και την ψυχή κάποιων ανθρώπων που οραματίζονται τα "άλλα Μετέωρα". Τα Μετέωρα ως πόλο πνευματικής δημιουργίας και αναζήτησης.

Η πρόσφατη κατασκευή του Εκθεσιακού και Συνεδριακού Κέντρου Καλαμπάκας και του Υπαίθριου Θεάτρου της πόλης (και τα

δύο με χρηματοδότηση από το τοπικό πρόγραμμα ανάπτυξης LEADER) αποτελούν τα πρώτα βήματα υλοποίησης μιας τέτοιας πολιτικής.

Το παρόν αφιέρωμα του περιοδικού "ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ" στα Μετέωρα αποτελεί μια ακόμη συνεισφορά στην προβολή της περιοχής μας στο ελληνικό κοινό και γι' αυτό θα ήθελα τόσο προσωπικά όσο και εκ μέρους του Δημοτικού Συμβουλίου της πόλης να ευχαριστήσω θερμά όλους ανεξαιρέτως τους συντελεστές της έκδοσης.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΧΡΙΜΑΝΙΔΗΣ
ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ

Πάνε δύο χρόνια από τότε που πήρα την απόφαση να εγκαταλείψω την Αθήνα και να μετοικήσω στη σκιά των Μετεώρων, στην Καλαμπάκα. Η πρώτη περίοδος προσαρμογής δύσκολη, με έναν όμως μοναδικό σύμμαχο: το εκπληκτικό αυτό μνημείο της φύσης που με περιέβαλλε. Και κάθε φορά που τα χλωμά χειμωνιάτικα πρῶινά ανέστελλαν το εσωτερικό μου χαμόγελο, έφτανε μία βόλτα "εκεί πάνω" για να το ξαναφέρει.

Δεν θα ξεχάσω ποτέ την πρώτη μου εξερευνητική προσπάθεια μέσα σ' αυτό το χώρο. Με μόνο μου οδηγό έναν τοπογραφικό χάρτη σχεδιασμένο για χρήση από αναρριχητές και πεζοπόρους, έψαχνα τα μονοπάτια που σημείωνε.

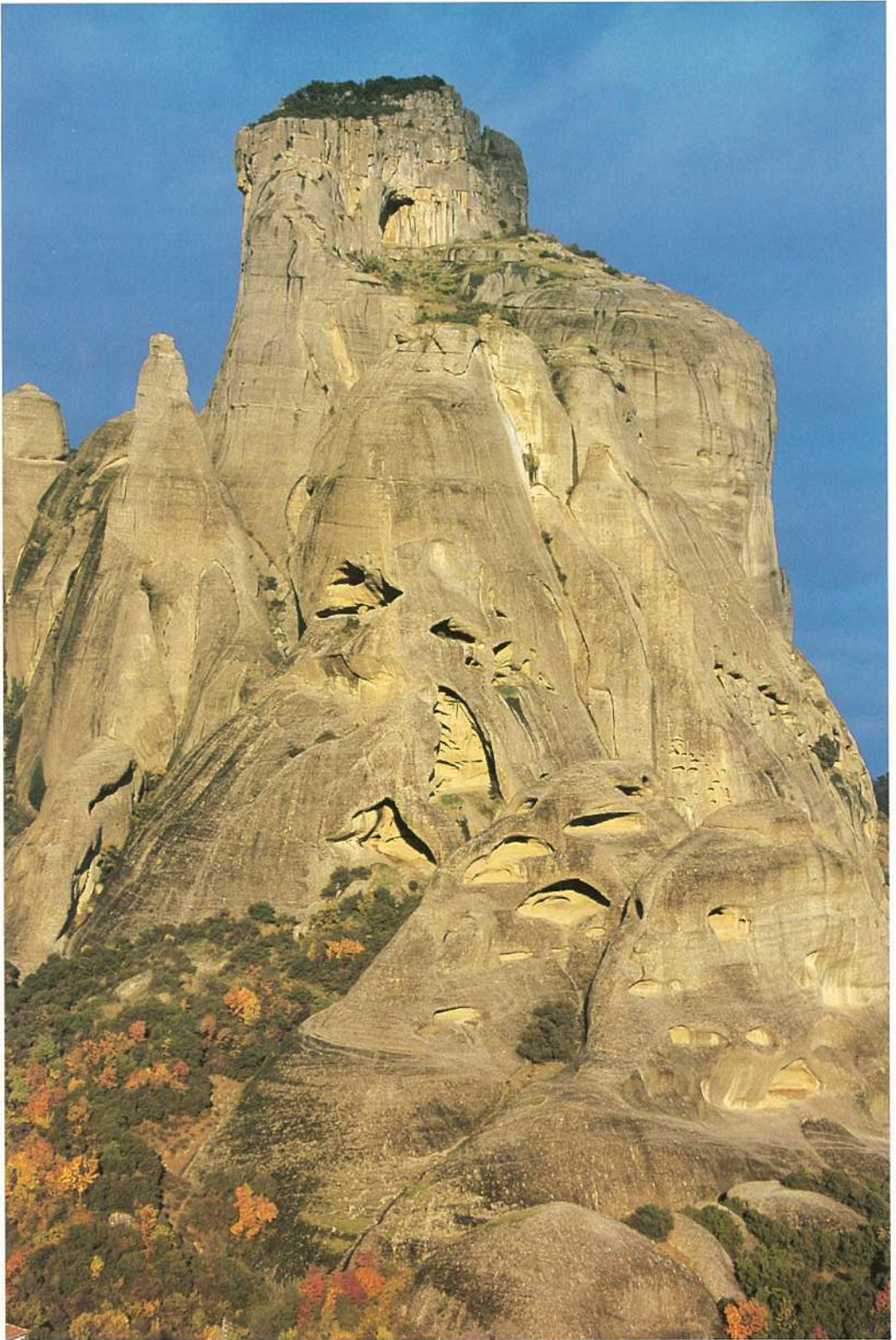
ΑΝΑΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΜΕΓΑΛΗ ΑΓΙΑ

Το "Αδράχι" είν' ένας βράχος με ιδιόμορφο σχήμα, η βάση του είναι πιο λεπτή απ' τον υπόλοιπο κορμό. Αν κι είναι 40 μέτρα ψηλός, μοιάζει νάνος σε σχέση με τους πελώριους βράχους που τον κυκλώνουν. Ξεκίνησα το μονοπάτι απ' το νεκροταφείο του Καστρακίου, διέσχισα ένα πυκνό δάσος κι έφτασα εύκολα μέχρι την βάση του. Ξαναβλέπω το μονοπάτι στο χάρτη, το δείχνει ν' ανεβαίνει προς τον πανύψηλο βράχο της Μεγάλης Αγιάς. Ρίχνω μια ματιά προς τα πάνω και γεμίζω δέος. Μπροστά μου ορθώνεται ένας τοίχος κάθετος, φοβερός, που κοντά στην κορυφή του αποκτά αρνητική κλίση. Άλλος ένας τοίχος στ' αριστερά φαινομενικά απροσπέλαστος, ένα λούκι στη μέση του, που δείχνει δύσκολο ή αδύνατο. Μα είναι δυνατόν; Πού μπορεί να περνάει το μονοπάτι; αναρωτιέμαι. Κι όμως η χάραξη στον χάρτη ήταν σαφής, δεν άφηνε αμφιβολίες για το πέρασμα. Αρχίζω ν' ανεβαίνω τις επικλινείς πλάκες στη ρίζα του βράχου. Μια λεπτή γραμμή, που ανεβαίνει στριφογυρίζοντας, αρχίζει να διακρίνεται. Είναι καθαρή από βρύα, πιο φωτεινή απ' τον υπόλοιπο βράχο, που έχει μαύρο χρώμα. Αυτή η γραμμή είναι το μονοπάτι, αυτός είναι ο οδηγός μου. Κάθε τόσο ρίχνω κλεφτές ματιές προς τα πάνω. Οι δυσκολίες αυξάνονται, χρειάζεται να χρησιμοποιήσω και τα χέρια μου. Μα που πάω; αναρωτιέμαι για άλλη μια φορά. Συνεχίζω να σκαρφαλώνω. Ξαφνικά τα χέρια μου πιάνονται από κάποιες παράξενες εσοχές. Δεν κάνω λάθος, είναι μια σειρά από μικρά σκαλοπάτια σκαμμένα στο βράχο από χέρι

ανθρώπου.

Γυρίζω το βλέμμα μου και αυτό που αντικρίζω με γεμίζει ενθουσιασμό: ένα στενό φυσικό οριζόντιο ζωνάρι διασχίζει τον κάθετο βράχο και φέρνει το μονοπάτι αριστερά επάνω στην ομαλή κόψη παρακάμπτοντας έτσι όλα τα ανυπέβλητα εμπόδια που υψώνονταν μπροστά μου. "Να το πέρασμα" αναφωνώ ενθουσιασμένος με την διαπίστωσή μου. Προχωρώ προσεκτικά ακολουπώντας με το ένα χέρι στον κάθετο βράχο και τα βήματά μου λίγα εκατοστά από το κενό. Μια νέα σειρά από όμορφα λαξευμένα στο βράχο σκαλοπάτια με φέρνουν σύντομα στο επάνω μέρος της κόψης.

Δύο δεξαμενές νερού σκαμμένες στον βράχο μαρτυρούν μόνιμη παρουσία ανθρώπου σε κάποιες άλλες εποχές. Συνεχίζω προσεκτικά την ανάβασή μου επάνω στην κόψη, μερικές στιγμές από εξαιρετικά εκτεθειμένα, αλλά όχι δύσκολα, περάσματα. Αριστερά από κάτω μου απλώνεται η Καλαμπάκα και πίσω χάνεται ο Θεσσαλικός κάμπος, ενώ από την άλλη πλευρά το εντυπωσιακό βραχοδάσος των Μετεώρων. Δεν αργώ να βγω σε μια ζώνη βλάστησης, την οποία διασχίζω και φτάνω σε μία σπηλιά. Μια νέα έκπληξη με περιμένει εδώ καθώς παρατηρώ στα τοιχώματα μερικές παλαιές βραχογραφίες και κάποια ελάχιστα εναπομείναντα ερείπια. Ήταν τα ερείπια της μονής των Αγίων Αποστόλων, όπως έμαθα αργότερα. "Εδώ πάνω;" αναρωτιέμαι μέσα μου. Κι όμως εδώ πάνω κάποτε υπήρχε ένα μοναστήρι το οποίο λειτουργούσε.

Ο ψηλότερος βράχος των Μετεώρων, η Μεγάλη Αγιά (630μ.)

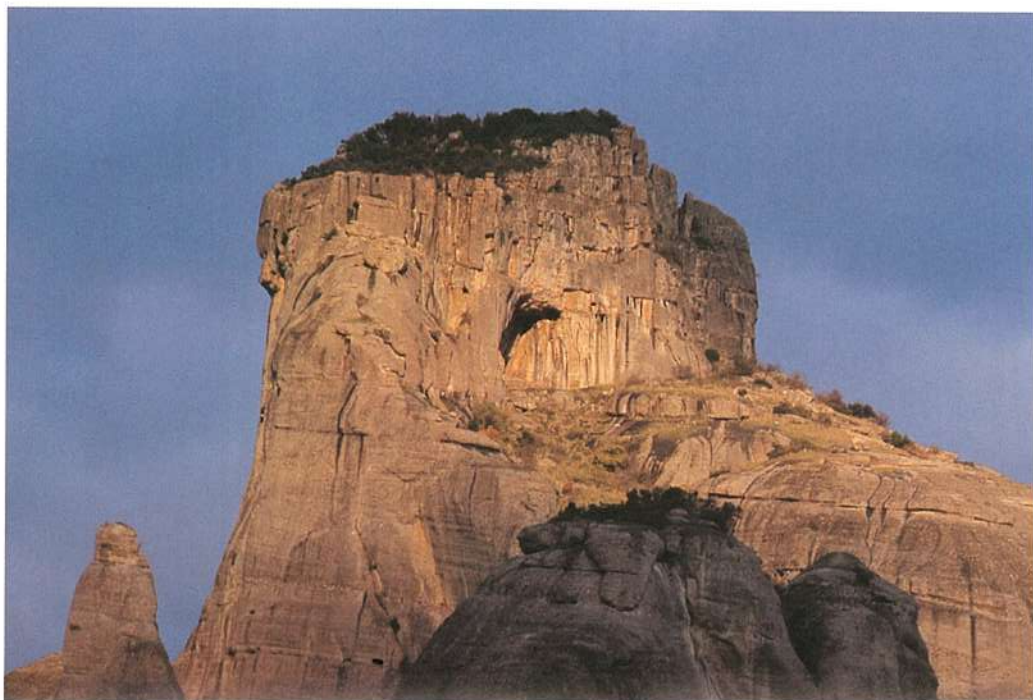
Το αναρριχητικό μονοπάτι της Μεγάλης Αγίας. Διακρίνονται τα βραχέματα μονοπάτια

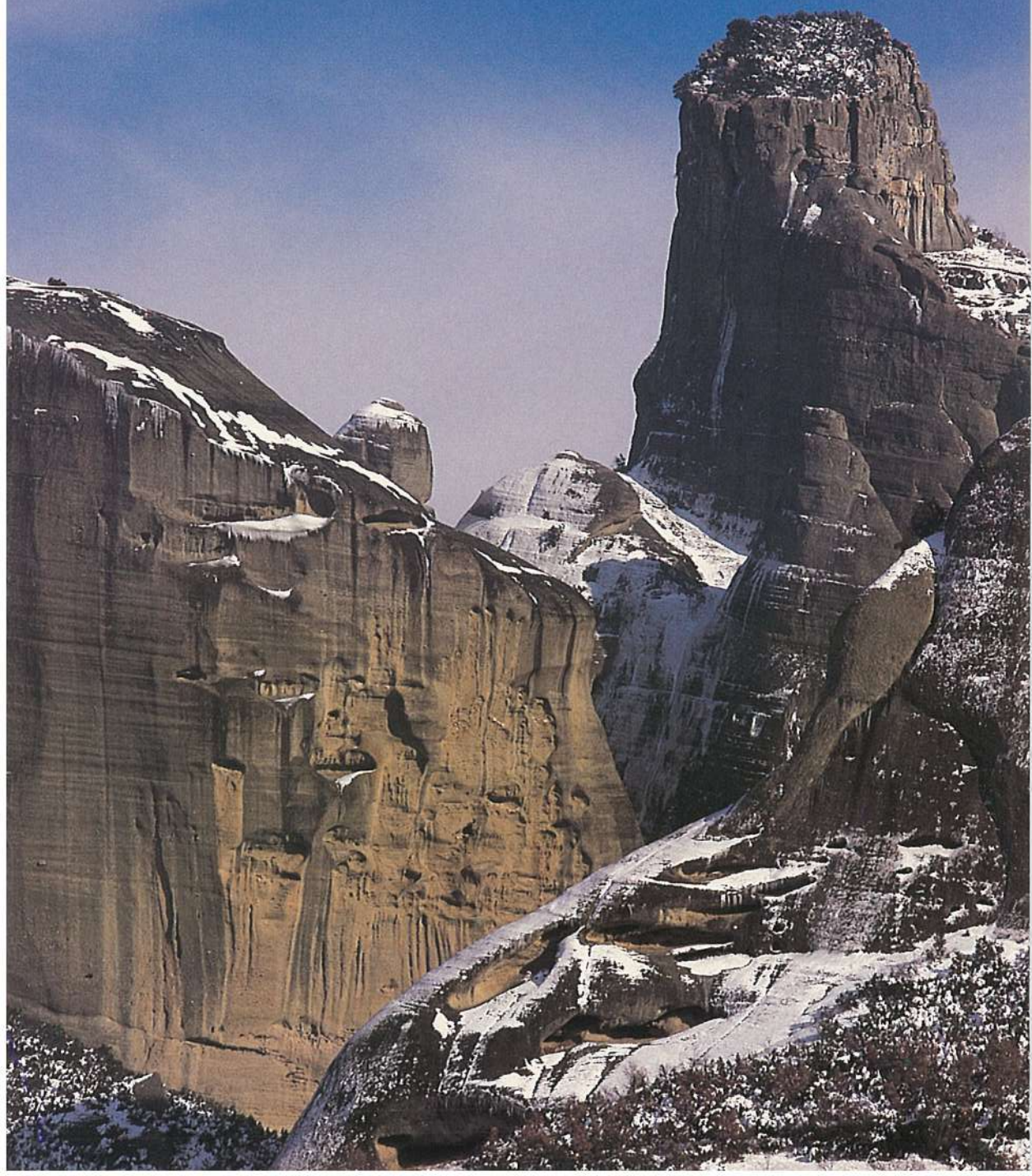
λογική αρχίζει ν' ανησυχεί για την νύχτα που πλησιάζει. Ποιός την ακούει όμως; Μόλις αυτή τη στιγμή, ολομόναχος εδώ πάνω σ' αυτόν τον βράχο των Μετεώρων, αρχίζω να συνειδητοποιώ μέσα μου έναν τέλειο λόγο παραίτησης από μια συνηθισμένη ζωή. Ίσως κάπως έτσι ένοιωσαν και οι πρώτοι αναχωρητές, που έφτασαν κάποτε στα Μετέωρα.

Το τοπίο κι η γαλήνη της ψυχής τους θα 'παιξαν πρωταγωνιστικό ρόλο στην οριστική απόφασή τους για τη δική τους παραίτηση από τα εγκόσμια. Βλέπεις το τοπίο από μακριά και γεμίζεις ένταση. Παντού κυριαρχούν ευθείες γραμμές, κάθετες και διαγώνιες. Οι αισθήσεις διεγείρονται, φτάνουν στα όρια. Κι ύστερα σιγά-σιγά πλησιάζεις, βρίσκεσαι δίπλα στο βράχο, ανεβαίνεις πάνω του. Κι αναρωτιέσαι, που είναι οι ευθείες γραμμές; Παντού γύρω σου κυριαρχούν οι καμπύλες, από τα στρογγυλά βοτσαλάκια που εξέχουν στην επιφάνεια του βράχου ως τις καμπυλωμένες κορφές και τις κοίλες σπηλιές του. Και τότε ηρεμείς, χαλαρώνεις και καταλαβαίνεις τους περιπλανώμενους αναχωρητές, που κάπου τον 9ο αιώνα εγκαινίασαν την μοναστική παρουσία στα Μετέωρα.

Γυρίζω λίγο πιο πίσω και κάθομαι στην κορυφή ενός βράχου στην αρχή της κατάβασης. Αφήνω το βλέμμα μου να πλανηθεί γύρω στο επιβλητικό σκηνικό. Ασυναίσθητα κλείνω τα αυτιά μου στους αταίριαστους ήχους της Καλαμπάκας από κάτω μου, και ένας άλλος επιλεγμένος ήχος κυριαρχεί στο μυαλό μου: η τέλεια σιωπή. Οι μύες μου, όλο μου το είναι έχουν χαλαρώσει εντελώς. Κάπου στο βάθος του μυαλού μου η ψυχρή

Στη σπηλιά σώζονται τα ερείπια της Μονής Αγίων Αποστόλων (Μεγάλη Αγιά)

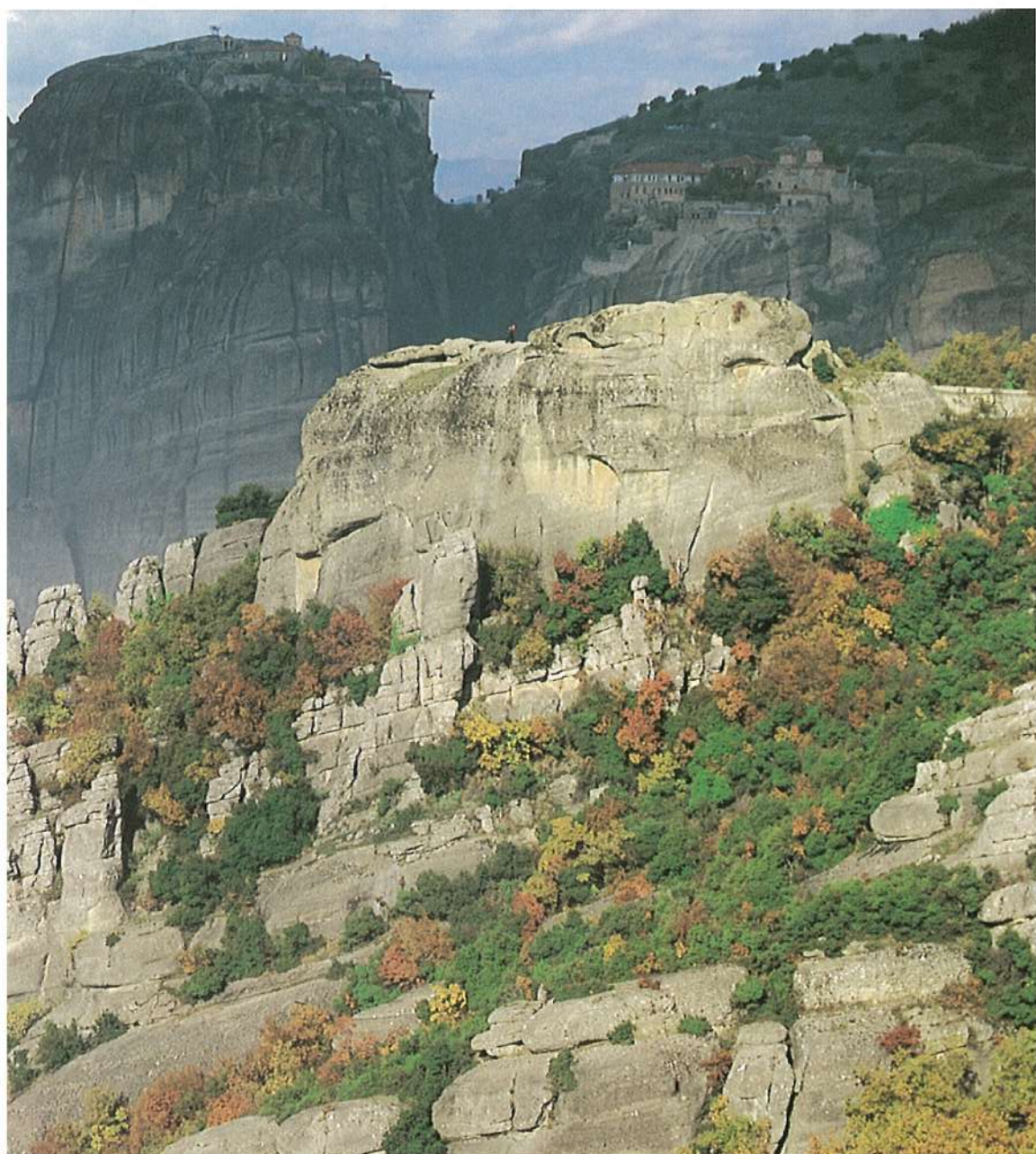

Ο ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΜΕΤΕΩΡΑ

Η αρχική εκείνη παρουσία ακολουθούσε τους αργούς ρυθμούς της εποχής. Σταδιακά εξερεύνησαν τα βράχια, έφτασαν στις απόμερες γωνιές τους, εντόπισαν τις πλέον κατάλληλες

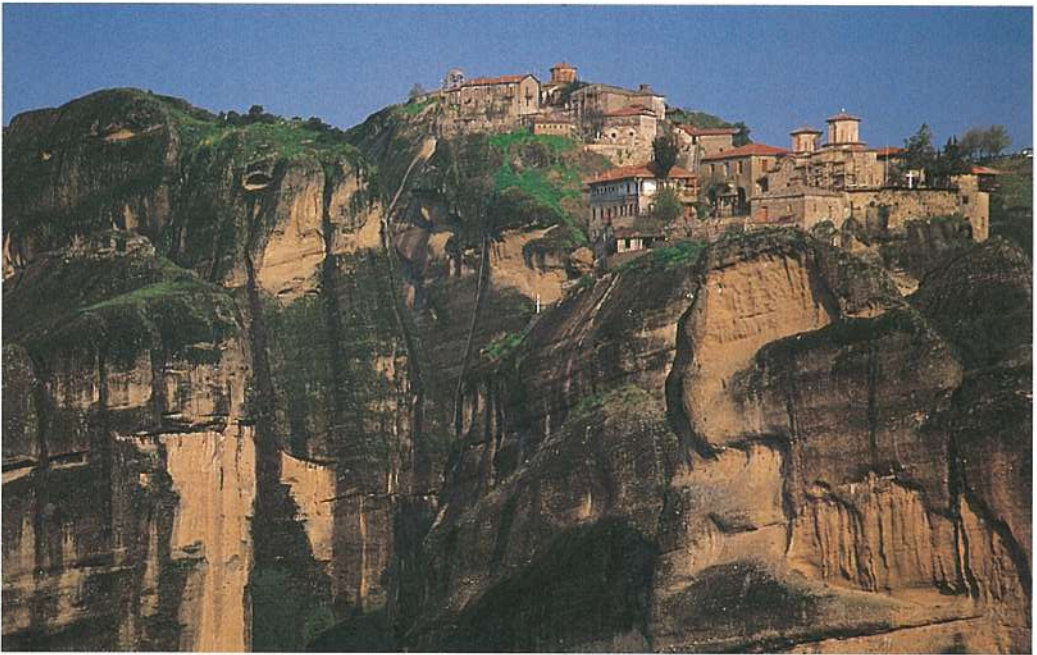
σηηλιές και εκεί έφτιαξαν τις σκήτες τους. Η μορφολογία του χώρου προσφέρει δυνατότητες απεριόριστες για τέτοια χρήση. Σιγά-σιγά η φήμη των Μετεώρων στους κόλπους της εκκλησίας ως ένας

Η Μονή Ρουσσάνου.

τόπος ιδανικός για περισυλλογή και διαλογισμό έφερε κι άλλους ερημίτες. Άρχισαν να διαμορφώνουν τις μικρές σπηλιές και να οργανώνουν κάπως την παρουσία τους. Προέκυψε τότε η ανάγκη

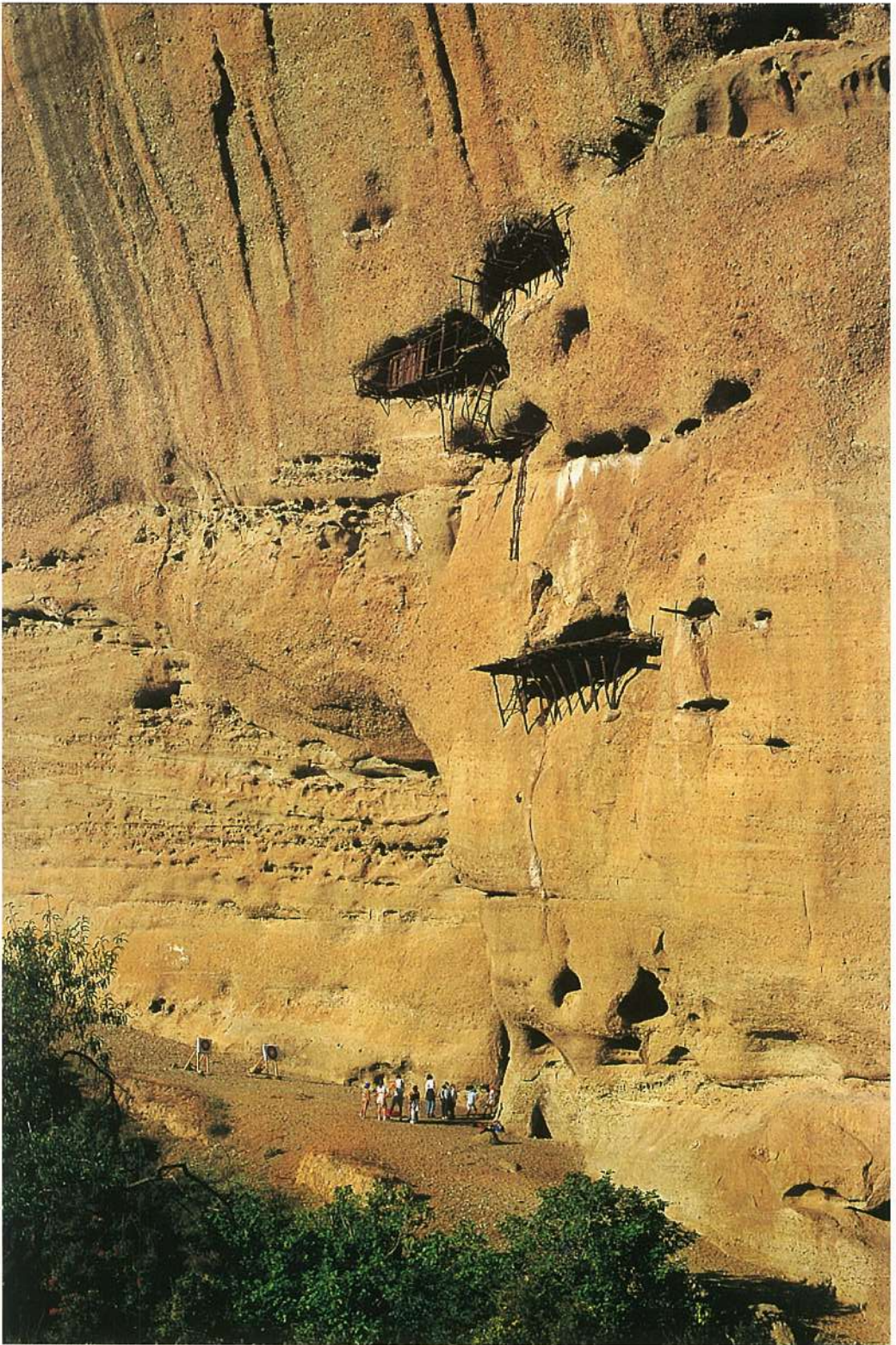
για τη δημιουργία ενός χώρου συστηματικής προσευχής και λειτουργίας. Έτσι κάπου στα τέλη του 11ου αιώνα χτίστηκε η σκήτη της **Δούπιανης** στα ριζά του ομώνυμου βράχου. Το λιτό αυτό εκκλησάκι,

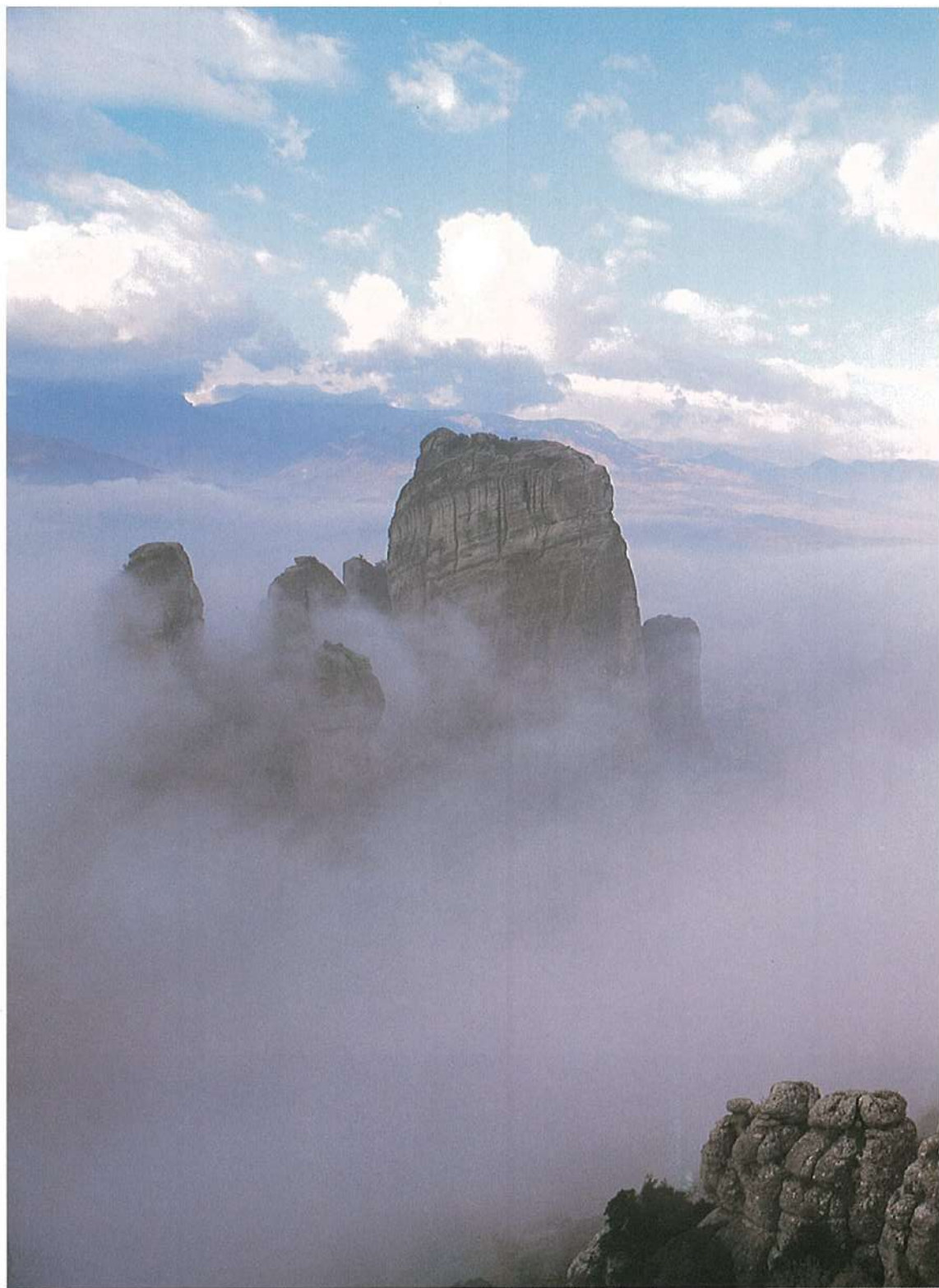
Η Μονή Βαρλαάμ και το Μεγάλο Μετέωρο κτισμένα στις κορυφές δύο βράχων, που πρωτοκατοικήθηκαν τον 14ο αιώνα.

που ήταν μετόχι της Επισκοπής Σταγών (σημερινή Καλαμπάκα) αποτέλεσε τον χώρο συγκέντρωσης κάθε Κυριακή των διάσπαρτων σε όλα τα Μετέωρα ερημιτών για την καθιερωμένη λειτουργία. Χρειάστηκαν άλλοι τρεις αιώνες περίπου μέχρι να αρχίσει να οργανώνεται η μοναστική ζωή στα Μετέωρα. Ήταν λίγο πριν από τα μέσα του 14ου αιώνα όταν ο Όσιος Αθανάσιος ανέβηκε για πρώτη φορά στον **Πλατύ Λίθο** και εγκαταστάθηκε σε μία μικρή καλύβα που έχτισε. Αρχισε τότε εκεί να οργανώνει την πρώτη συστηματική μοναστική κοινότητα, που σύντομα συγκέντρωσε 14 μέλη κάτω από ένα πολύ αυστηρό τυπικό. Ακολούθησε το κτίσιμο του πρώτου μικρού ναού της Θεομήτορος και σύντομα ενός δεύτερου του Μεταμορφωθέντος Σωτήρος ο οποίος έδωσε και την σημερινή επωνυμία στο μοναστήρι. Την ίδια περίοδο και άλλοι αναχωρητές και ασκητές ανεβαίνουν σε διάφορους βράχους και εγκαθίστανται χιτζώντας σταδιακά και άλλα μοναστήρια. Λίγο αργότερα, το 1393/4 η περιοχή κυριεύεται από τους Τούρκους οι οποίοι όμως φέρθηκαν με ιδιαίτερη προσοχή παραχω-

ρώντας φορολογικές ατέλειες και προνόμια στους μοναχούς των Μετεώρων. Έτσι λοιπόν οι μοναχοί μπόρεσαν και συνέχισαν τον εποικισμό του βραχοδάσους. Ο 16ος αιώνας αποτέλεσε μια περίοδο μεγάλης άνθισης του μοναχισμού στα Μετέωρα. Νέα μοναστήρια κτίστηκαν ενώ τα παλαιά ανακαινίστηκαν ή ξανακτίστηκαν εκ βάθρων. Φτάσαμε έτσι κάποια στιγμή να υπάρχουν στην περιοχή 24 μοναστήρια. Όμως η συνέχεια δεν ήταν το ίδιο καλή. Ακολούθησε μία περίοδος έντονης παρακμής. Τα περισσότερα μοναστήρια ερήμωσαν και άρχισαν να καταστρέφονται παραδομένα στα στοιχεία της φύσης. Σε κάποια από αυτά μάλιστα έμειναν μόνο λιγοστά απομεινάρια να υπενθυμίζουν ίσως πως τελικά ένας μόνο είναι ο κυρίαρχος του παιχνιδιού: η φύση. Παρόλα αυτά κάποιες σποραδικές αναστηλώσεις κράτησαν όρθια μερικά από αυτά ως τις μέρες μας όπου μία νέα αναστηλωτική προσπάθεια τα τελευταία χρόνια έχει επαναφέρει έξι από αυτά σε εξαιρετική κατάσταση. Κάποια ακόμη σώζονται σε ικανοποιητική κατάσταση, όπως είναι η Μονή Υπαπαντής και Μπάντοβας.

Απρόσιτες σκίτες στον βράχο Πιξάρι

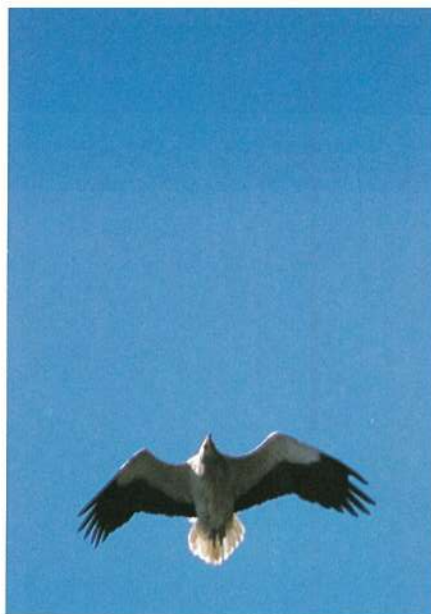

ΤΑ ΑΓΝΩΣΤΑ ΜΕΤΕΩΡΑ

Δεν θα ήθελα ωστόσο να σταθώ ιδιαίτερα στην ιστορία και τα κειμήλια των μοναστηριών. Αυτά είναι στοιχεία που μπορεί να τα βρει εύκολα κανείς μέσα από μία πλούσια βιβλιογραφία και αρθρογραφία. Προτιμώ να

μιλήσω για τα άγνωστα Μετέωρα, αυτά που δεν βλέπει ο βιαστικός επισκέπτης. Ένα γρήγορο πέρασμα από την περιοχή αφήνει μία εντύπωση αόριστη και συγκεχυμένη όσον αφορά την μορφολογία του χώρου. Από τη μία βλέπει δύο ενότητες βράχων που βρίσκονται κοντά ή κολλητά στις παρυφές της οροσειράς των Αντιχασίων η οποία εκτείνεται βόρεια. Εκεί πάνω είναι χτισμένα όλα τα γνωστά μοναστήρια. Από την άλλη βλέπει ένα συγκρότημα βράχων αποκομμένο από τις πλαγιές του βουνού, ανάμεσα από το Καστράκι και την Καλαμπάκα. Ο δρόμος που οδηγεί στα μοναστήρια σχεδόν περικυκλώνει αυτό το συγκρότημα, όμως τίποτα δεν προδίδει τι υπάρχει στο εσωτερικό του. Πανύψηλοι βράχινοι πύργοι, στενές χαράδρες που οδηγούν στο άγνωστο, οργιώδης βλάστηση, συγκροτούν ένα σκηνικό βγαλμένο θαρρείς από ταινίες φαντασίας.

Η εξερεύνηση αυτού του χώρου έχει πολλά να αποκαλύψει στον τολμηρό εξερευνητή. Αυτόν που θα επιδιώξει να περάσει στην "άλλη πλευρά", την κρυμμένη. Παλαιά μονοπάτια μοναχών αλλά και βοσκών, ξεχασμένα σχεδόν, φτάνουν στην κάθε γωνιά του, σε σπηλιές, σκίτες και εγκαταλελειμμένες Μονές. Και οι επισκέπτες που θα θελήσουν να συνεχίσουν και πέρα απ' τα

Αιγυπτιακός Γύπας (Ασπροπάρης)

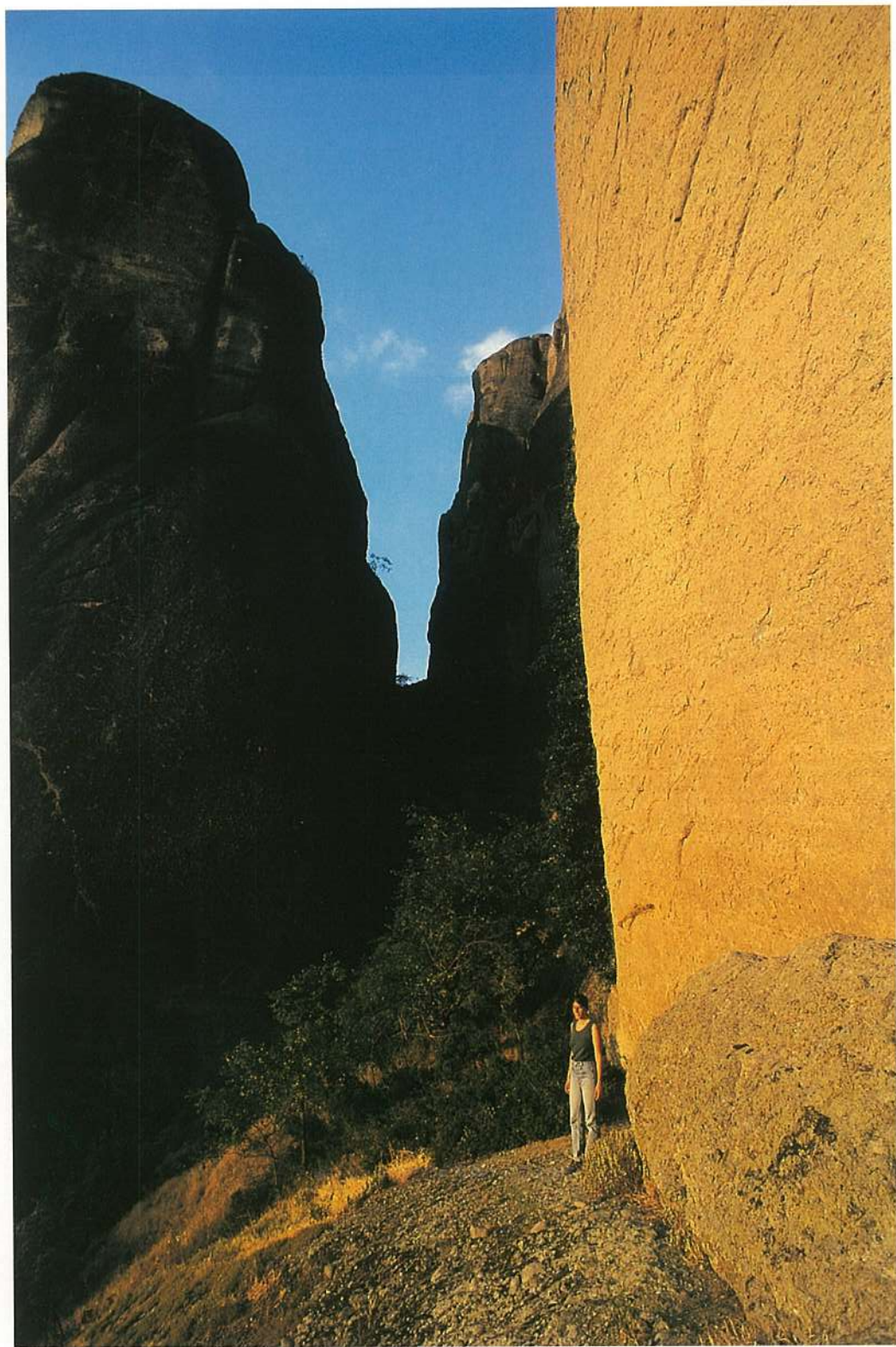
μονοπάτια, θα βρεθούν μπροστά στα κάθετα βήματα των αναρριχητικών διαδρομών, στις φοβερές ορθοπλαγιές των πανύψηλων βράχων. Αρχίζω λοιπόν να εξερευνώ το μυστηριώδες αυτό συγκρότημα και περνάω από έκκληξη σ' έκκλη-

ξη. Κάποια μονοπάτια είναι βατά, άλλα είναι δυσκολότερα, σε ορισμένα η χρήση σχοινού είναι απαραίτητη.

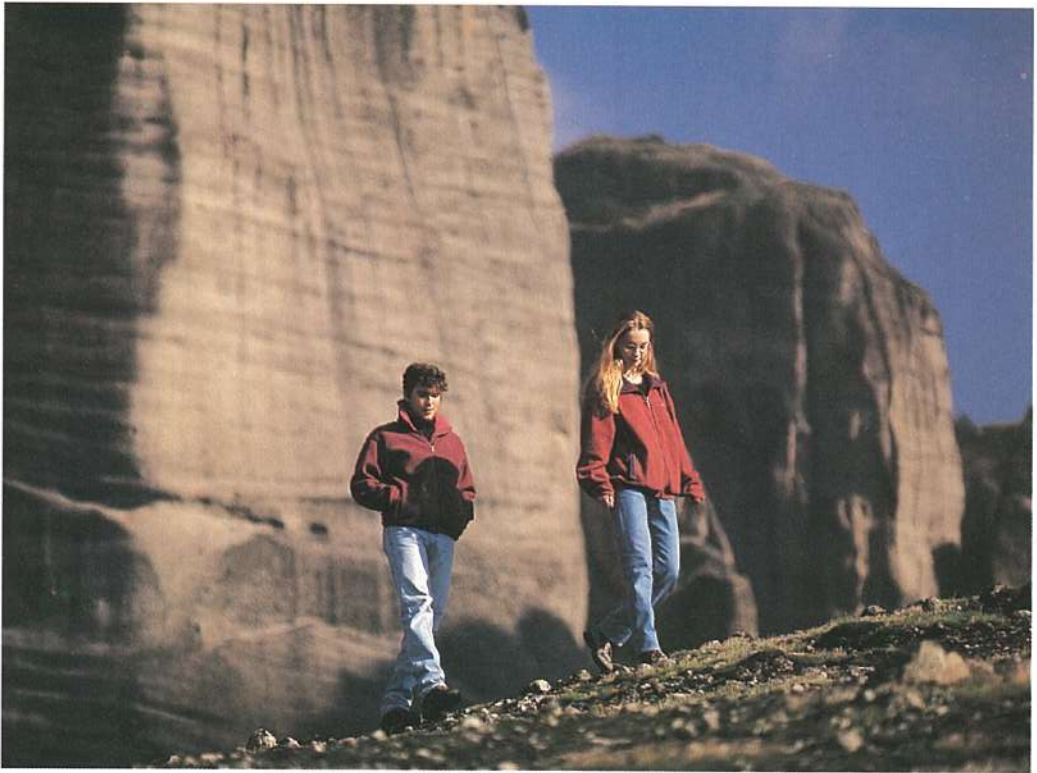
Επιλέγουμε ένα μονοπάτι που ξεκινάει από το ΑΔΡΑΧΤΙ και κινείται βόρεια ανάμεσα στο ΜΟΔΙ και την ΣΟΥΡΛΩΤΗ. Η συντροφιά μας είναι μικρή και ευέλικτη. Ένα αναποφάσιστο στην αρχή μονοπάτι, πασχίζει να βρει διέξοδο προς τα πάνω. Όσο προχωρούμε μέσα στην βαθιά χαράδρα που χωρίζει τους δύο βράχους, τόσο πιο πολύ νοιώθουμε τον κλοιό της φύσης γύρω μας. Το μονοπάτι γίνεται ανηφορικό, οδηγεί ψηλά σ' ένα διάσελο, ανυπομονώ τότε θα φτάσω, παρασέρνω και τους άλλους σ' ένα άτυπο κυνηγητό.

-Πιο σιγά, δεν προλαβαίνουμε να δούμε τίποτα, ακούω την φωνή της Μαβίνας, πίσω μου. Κάποια στιγμή σταματάω και σηκώνω το βλέμμα μου. Πάντα εντυπωσιακό το Αδράχτι με το παράξενο σχήμα του και πίσω η Μεγάλη Αγιά, με το γνωστό μου πια μονοπάτι της, να ξεχωρίζει αμυδρά. Ψηλά εκεί πάνω ένα ζευγάρι "ασπροπάρηδων" παίζει χαρούμενα με τα ανοδικά ρεύματα μπροστά στην απόρθητη φωλιά του. Απομένω να χαζεύω την αρμονία στις κινήσεις τους, ζηλεύω την ελευθερία τους.

-Ελα πάμε με διακόπτει η φωνή του Στέφανου.

Ένα άγνωστο μονοπάτι στη ρίζα του βράχου Μόδι.

Ο Στέφανος κι η Ελένη πάνω από το Καστράκι.

Φτάνουμε στο διάσελο. Στενό, τρία, τέσσερα μέτρα μόνο. Δεξιά κι αριστερά στα τοιχώματα της χαράδρας, τα σημάδια των σύγχρονων εξερευνητών, αναρριχητικά καρφιά να φεύγουν προς τον ουρανό. Το θέαμα απ' την άλλη πλευρά είναι για μας μια αποκάλυψη, πρώτη φορά βρισκόμαστε μπροστά στην καρδιά αυτού του συγκροτήματος. Όχι όμως και για τον Στέφανο, που σαν Καλαμπακιώτης αναρριχητής έχει πάει παντού. Μαζί με την Ελένη, που έχει κι αυτή την αναρρίχηση στο αίμα της, συζητούν τώρα τις δυσκολίες των διαδρομών γύρω μας. Η Μαβίνα κι η Βιργινία παράδιπλα βγάζουν κάθε τόσο επιφωνήματα θαυμασμού. Πάνω απ' τα κεφάλια μας μόνο μια στενή λωρίδα ουρανού. Και μπροστά μας το απότομο κατηφορικό μονοπάτι. Το ακολουθούμε προσεχτικά, γεμάτοι δέος από την συνθλιπτική παρουσία των τεράστιων βράχων από πάνω μας. Δεξιά μας το ΜΟΔΙ ορθώνεται αδυσώπητο με μια

αρνητική ορθοπλαγιά. Ένα τμήμα του μονοπατιού χρειάζεται καταρρίχηση. Ένα ακόμη πέρασμα και... από 'κει σύντομα βγαίνουμε στην ανοιχτή κοιλάδα κάτω από την Μονή Ρουσάνου. Ήρεμοι πια και απορροφημένοι στις σκέψεις μας παίρνουμε το χαλαρό μονοπάτι που περνάει κάτω από το Άγιο Πνεύμα. Μία ακόμη σιωπηλή ματιά στα μαντύλια που κρέμονται επάνω ψηλά στη σπηλιά με τα ερείπια του μοναστηριού του Αγ. Γεωργίου. Κάθε χρόνο την ημέρα του Αγ. Γεωργίου, μία δοκιμασία αναρρίχησης περιμένει τους σύγχρονους προσκυνητές που σκαρφαλώνουν να αφήσουν καινούργια μαντύλια παίρνοντας τα παλαιά για φυλακιά.

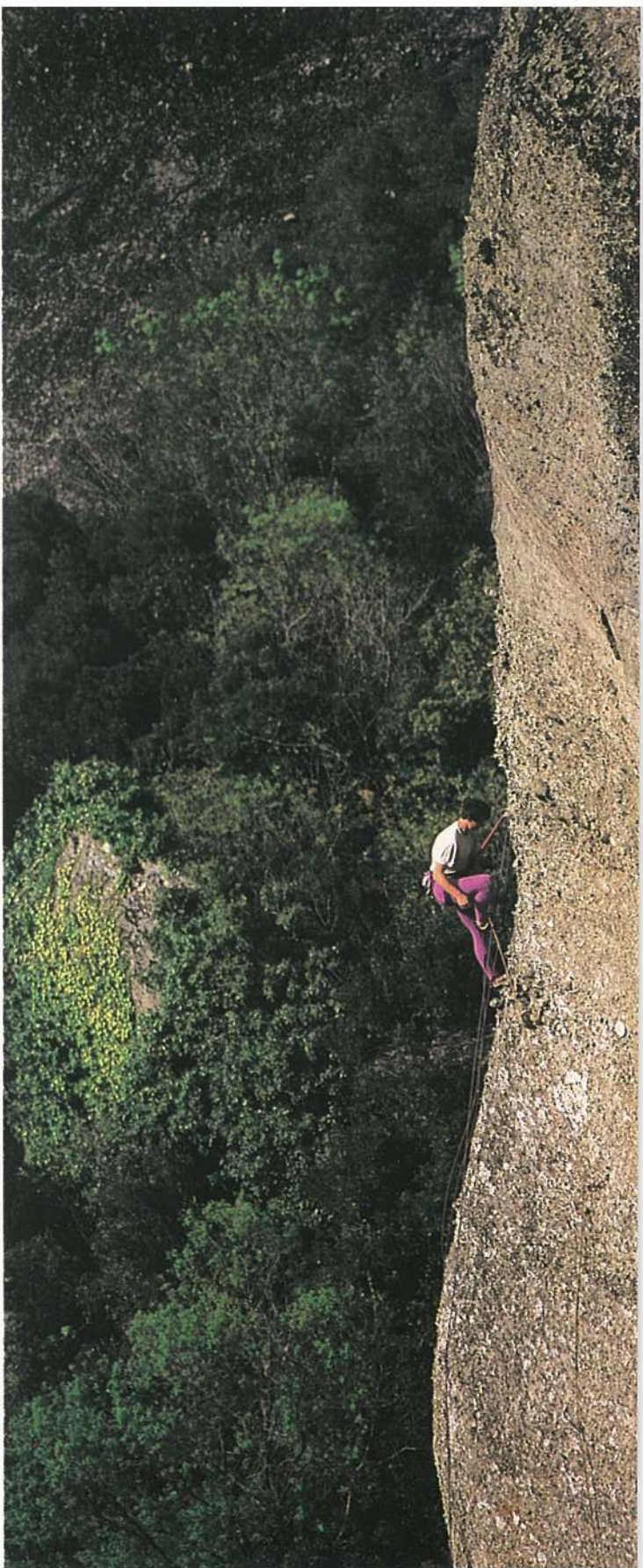
Απομεινάρι μιας άλλης εποχής η αναρριχητική αυτή τελετουργία κρατάει στενά δεμένες τις δύο πιο φημισμένες και ιστορικές δραστηριότητες των Μετεώρων: τον μοναχισμό και την αναρρίχηση.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΡΡΙΧΗΣΗΣ

Η αναρρίχηση είναι η άλλη συναρπαστική διάσταση του χώρου.

Πάει κι αυτή το ίδιο πίσω στον χρόνο όσο και ο μοναχισμός. Εντυπωσιακή είναι η πληροφορία που διέσωσε ένας ανώνυμος βιογράφος και μαθητής του Οσίου Αθανασίου και την οποία μας μεταφέρει η μοναχή Θεότεκνη από τον Κώδικα της Μονής Μεταμόρφωσης. Σύμφωνα με αυτή τη βιογραφία, ο Όσιος Αθανάσιος στην πρώτη εκείνη προσπάθειά του να ανέβει στον Πλατύ Λίθο, προσέλαβε έναν ντόπιο αναρριχητή για να τον βοηθήσει να σκαρφαλώσει τον βράχο. Αυτό σημαίνει ότι και νωρίτερα θα πρέπει να υπήρχαν κάποιοι δεινοί αναρριχητές (κνηγοί ή βοσκοί) στην περιοχή και τη διπλανή πόλη των Σταγών. Αυτοί γνώριζαν πολλές διαδρομές και χρήσιμα περάσματα, που με την εμπειρία τους οδηγούσαν σε κορυφές βράχων και βοήθησαν τους πρώτους ασκητές. Από τα ελάχιστα ίχνη που απόμειναν στα βράχια μπορούμε να κατανοήσουμε τον πιθανότερο τρόπο, με τον οποίο έφταναν στο στόχο τους. Από τα τελευταία σκαλοπάτια μιας ξύλινης σκάλας έσκαβαν στον μαλακό βράχο τρύπες, όπου στερέωναν οριζόντια δοκάρια. Τα δοκάρια αυτά χρησιμοποιούσαν στη συνέχεια για να ανέβουν ψηλότερα ενώ ορισμένα από αυτά χρησίμευαν και για ασφάλειες. Με τον τρόπο αυτόν έφτασαν σε ψηλές κορυφές βράχων, όπως η Υψηλοτέρα ή ο Άλυσος ή σε σηπηλιές ψηλά στον κάθετο βράχο, όπου και έφτιαχναν τις σκήτες τους, υπολείμματα των οποίων σώζονται μέχρι σήμερα.

ΜΕΤΕΩΡΑ

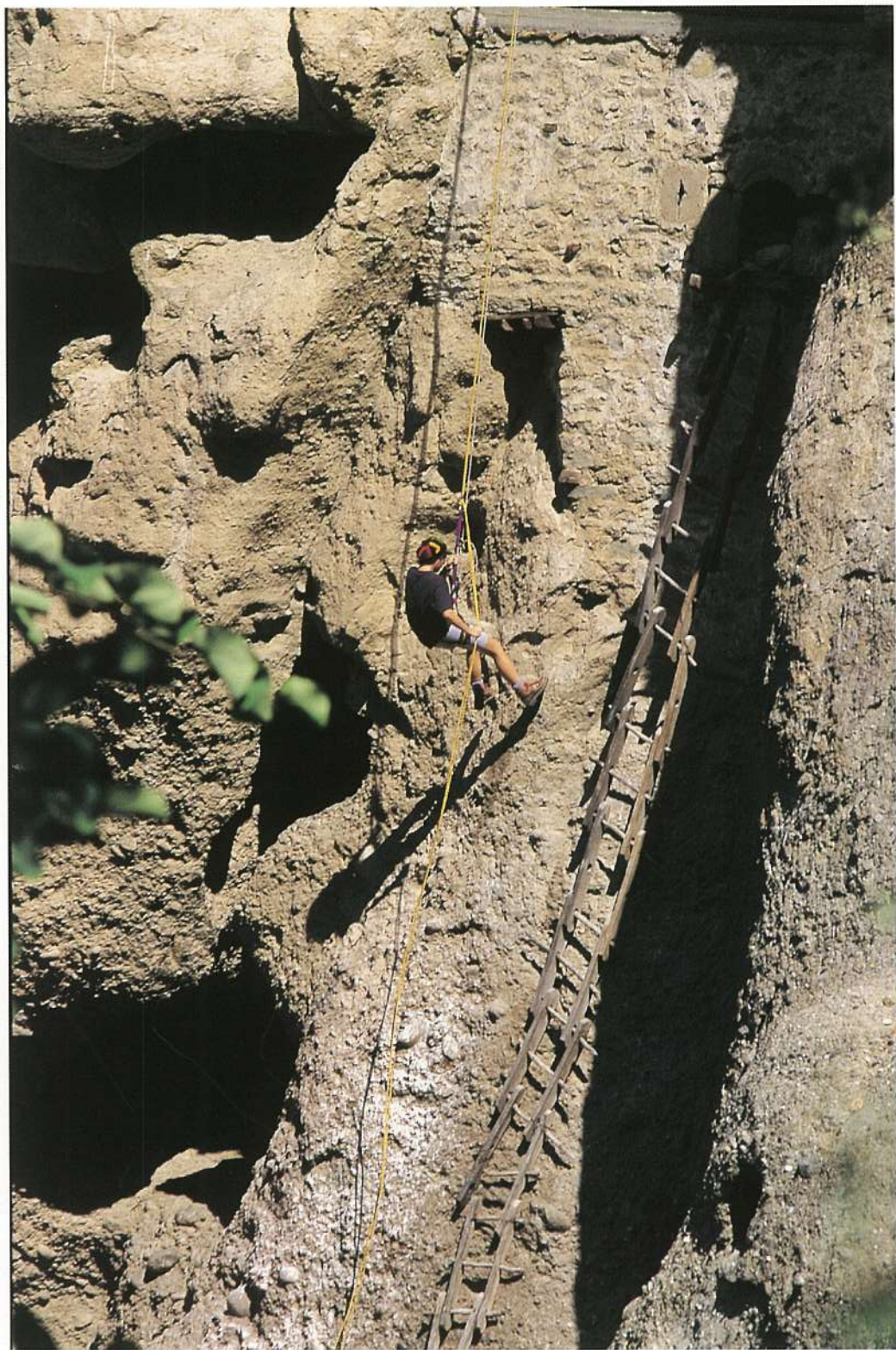
Ο Άγιος Γεώργιος ο Μαντηλάς

Φωτ. Φ. Φωτιάδης

Ωστόσο αυτός δεν ήταν ο μόνος τρόπος που χρησιμοποιούσαν οι αναρριχητές της εποχής. Ο πρώτος άνθρωπος που έφτασε κοντά στην κορυφή του Άλυσου κατά την διάρκεια του 14ου αιώνα, πρέπει να σκαρφάλωσε μερικά πολύ δύσκολα περάσματα πέμπτου βαθμού δυσκολίας έχοντας στη διάθεσή του τα απλά μέσα της εποχής. Πουθενά αλλού στον κόσμο δεν υπάρχουν παρόμοια δείγματα τόσο δύσκολης αναρρίχησης τόσο νωρίς. Πολύ πιο πριν δηλαδή από την θεωρούμενη ως τώρα "πρώτη σωστή αναρριχητική διαδρομή" αυτή που έγινε στο Μονι Αϊγκίγ στο Ντωφινέ με τη βοήθεια σκάλας και σχοινιών το 1842, από τον Αντουάν ντε Βιλ και τους 8 συνοδούς του.

Στην πρώτη σύγχρονη αναρρίχηση στον Πύργο του Διαβόλου βρέθηκαν επίσης τρία ξύλα σφηνωμένα σε μία σχισμή 45 μέτρα πάνω από το έδαφος, και πριν από ένα δύσκολο πέρασμα πέμπτου βαθμού δυσκολίας. Ήταν μάλλον το τέλος μιας εξαιρετικής για την εποχή προσπάθειας ελεύθερης αναρρίχησης. Το 1348 ο Τσάρος των Σέρβων Στέφαν Ντούσαν με αφορμή τις

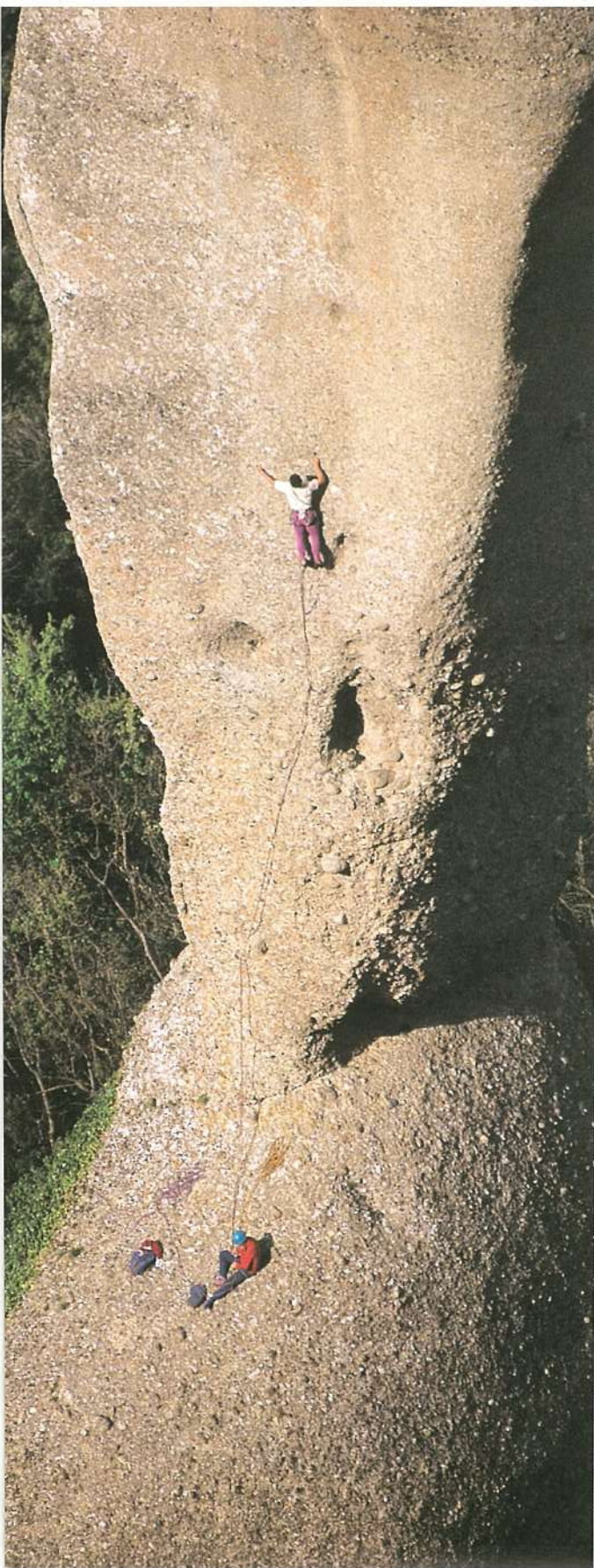
νίκες του στην Ήπειρο και την Θεσσαλία διέταξε να στηθεί ένας μεταλλικός σταυρός στην κορυφή του Αγίου Πνεύματος. Τον Σταυρό αυτόν, ο οποίος φυλάσσεται σήμερα στην Μονή Βαρλαάμ, τον κατέβασε ένα ελικόπτερο το 1975. Η κατάκτηση αυτής της τόσο δύσκολης κορυφής αποτελεί ασφαλώς ένα εξαιρετικά γενναίο κατόρθωμα και θα περίμενε ίσως κανείς να βρούμε κάποια ίχνη από την πρώτη εκείνη ανάβαση. Όμως τίποτα δεν βρέθηκε εκτός κι αν αυτά καταστράφηκαν από κάποιες μεγάλες κατολισθήσεις όπως αυτές που έγιναν το 1949. Στα πιο πρόσφατα χρόνια οι παλαιοί κάτοικοι του Καστρακίου ανέφεραν την αναρρίχηση της Σουρλωτίης. Κατά τη διάρκεια του χειμώνα οι κάτοικοι ανέβαζαν στην κορυφή της πρόβατα αφού πρώτα σκαρφάλωναν έναν απότομο βράχο 30 μέτρων τετάρτου βαθμού δυσκολίας. Στη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, οι Γερμανοί ανάρτησαν τη σημαία τους στην κορυφή της Μεγάλης Αγιάς. Μία νύχτα όμως δύο νέοι ανέβηκαν από περάσματα που απ' ό,τι φαίνεται γνώριζαν πολύ

Το σήμερα και το χθες: Κατάβαση με σχοινί (ραπέλ) και παλαιά πτυσσόμενη ξύλινη σκάλα.

Αναρρίχηση υψηλής δυσκολίας στον βράχο Αδράχτι.

καλά και την κατέβασαν. Στη δεκαετία του '60 είχαμε το πρώτο ενδιαφέρον από Έλληνες αναρριχητές να σκαρφαλώσουν στα Μετέωρα όμως η έλλειψη κατάλληλων ασφαλειών δεν τους το επέτρεψε. Και φτάνουμε στα 1970. Δυο Γερμανοί ορειβάτες, ο Μπόντο Τσέφελ και ο Ούβε Βάϊνραϊχ φτάνουν στην περιοχή και αρχίζουν τις πρώτες εξερευνητικές αναβάσεις κορυφών βράχων κάνοντας πέντε συνολικά αναρριχήσεις. Πέντε χρόνια αργότερα είναι η σειρά του Λόταρ Στούτε (Heinz Lothar Stutte) και του Ντίτριχ Χάσσε (Dietrich Hasse). Συνεχίζουν ανοίγοντας συστηματικά νέες αναρριχητικές διαδρομές και οργανώνοντας το πεδίο. Από δημοσιεύσεις σε ξένα περιοδικά, τα Μετέωρα αρχίζουν να γίνονται παγκόσμια γνωστά ως ένας αναρριχητικός παράδεισος. Έλληνες και ξένοι αναρριχητές από όλα τα μέρη του κόσμου αρχίζουν να συρρέουν για να γωρτίσουν αυτή την ιδιαίτερη εμπειρία. Οι διαδρομές πολλαπλασιάζονται καλύπτοντας κάθε επίπεδο και είδος δυσκολίας. Οι ονομασίες των διαδρομών μερικές φορές πρακτικές όπως "βόρειο λούκι", "δυτική κόψη" κλπ και άλλες φορές ποιητικές "γραμμή της πίπτουσας σταγόνας", "πιλιέ των ονείρων" κλπ. Από την πρώτη δε στιγμή θεσπίστηκαν κανόνες που προσδίδουν μία πρόσθετη ιδιαιτερότητα στην ήδη ιδιόμορφη αναρρίχηση στα Μετέωρα. Ευτυχώς οι κανόνες αυτοί, οι οποίοι διέπουν τις σχέσεις των αναρριχητών τόσο με τα μοναστήρια και τους μοναχούς όσο και με το πεδίο, ακολουθούνται μέχρι τώρα σχεδόν συστηματικά, εύχομαι και στο μέλλον. Καθώς τα Μετέωρα ήταν, είναι και πρέπει να παραμείνουν ένα ιδιαίτερο, ένα μοναδικό αναρριχητικό πεδίο που όμοιό του δεν (πρέπει να) υπάρχει στη γη.

Εχουμε πια φτάσει στο Καστράκι, η ομάδα όμως φαίνεται να μην έχει χορτάσει -Και τώρα που πάμε; ρωτάει η πάντα ανήσυχη Βιργινία.

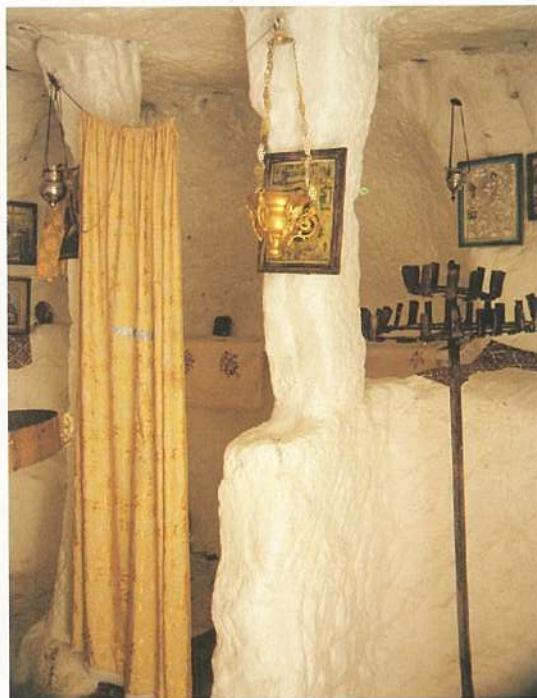
-Τι θα λέγατε ν' ανεβούμε στο Άγιο Πνεύμα; προτείνει ο Στέφανος. Ένας στενός πλακόστρωτος δρόμος ανατολικά της πλατείας οδηγεί στην αρχή του μονοπατιού. Συμπαθητικά σπιτάκια στο δρόμο, κάποιοι μας χαιρετούν από τις αυλές. Είναι καινούργια σπιτία σ' αυτή τη γειτονιά, ενώ απέναντι υπάρχουν ακόμα τα ερείπια απ' αυτά που έκαψαν οι Γερμανοί στην διάρκεια της κατοχής. Καθώς φτάνουμε στο πρώτο λιβάδι έξω απ' το χωριό, το μάτι μας σταματάει ψηλά στο βράχο. Είναι εκεί μια σπηλιά με τα ερείπια μιας ακόμη σκίτης. Με τέτοιο θέαμα μπροστά της ήταν μια απόλυτα σωστή επιλογή, τόπος ιδανικός για περισυλλογή. Άνετο το μονοπάτι περνάει μέσα απ' τους ογκόλιθους μιας μεγάλης κατολίθησης. Γρήγορα φτάνουμε στη βάση του "Διέδρου της Σχιζοφρένειας". Είναι μια αναρριχητική διαδρομή θρυλική, ένα εντυπωσιακό γεωμετρικό διέδρο, που έγινε σημείο αναφοράς των Ελλήνων αναρριχητών στη δεκαετία του '80 Πιάνουμε το βλέμμα του Στέφανου να το κοιτάει επίμονα και τον τραβάμε γρήγορα κοντά μας.

-Στέφανε, από δω πάει το μονοπάτι. Ένα ανηφορικό ζωνάρι πρώτα. Το μονοπάτι άλλοτε εκτεθειμένο κι άλλοτε μέσα σε βαθιά χαράδρα με πυκνή βλάστηση. Γρήγορα φτάνουμε ψηλά. Γύρω μας ερείπια τοίχων, σκαλισματα στο βράχο, δείγματα κι αυτά μακρόχρονης παρουσίας ασκητών. Μπαίνουμε σ' ένα φυσικό τούνελ. Μας οδηγεί σ' ένα μικρό ξέφωτο, ανάμεσα σε δέντρα, βράχια και την νότια πλευρά του κυρίως βράχου. Γύρω μας υπολείμματα παλιού μοναστηριού. Σημαντικότερο απ' όλα το μικρό όμορφο εκκλησάκι, σκαμμένο

Φωτ. Σ. Μηλώνης

Σκαμμένο στο βράχο το μικρό εκκλησάκι λίγο πριν την κορυφή του Αγίου Πνεύματος.

Φωτ. Σ. Μηλώνης

μέσα στον συμπαγή βράχο. Και δίπλα λαξευμένες οι δεξαμενές νερού, όπου οι ασκητές αποθήκευαν τα νερά των βροχών. Μια στάση είναι απαραίτητη μετά την κουραστική ανάβαση. Ο Στέφανος κι η Ελένη δεν μπορούν να συγκρατήσουν την ορμή της ηλικίας τους, αρχίζουν να παίζουν με τα πρώτα αναρριχητικά βήματα της ποιητικής διαδρομής "Ο δρόμος των νερών". Απ' αυτή την όμορφη διαδρομή γίνεται κι η επιστροφή όλων των αναρριχησεων στο Άγιο Πνεύμα. Η Βιργινία όμως ανυπομονεί.

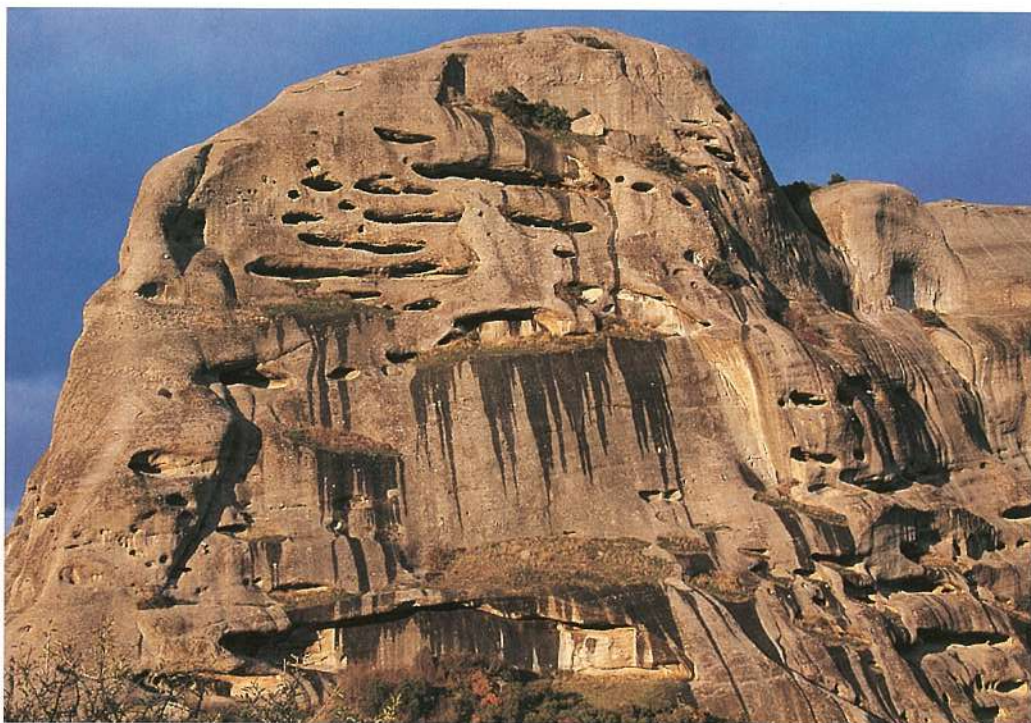
-Που είναι η θέα που μας υποσχεθήκατε;

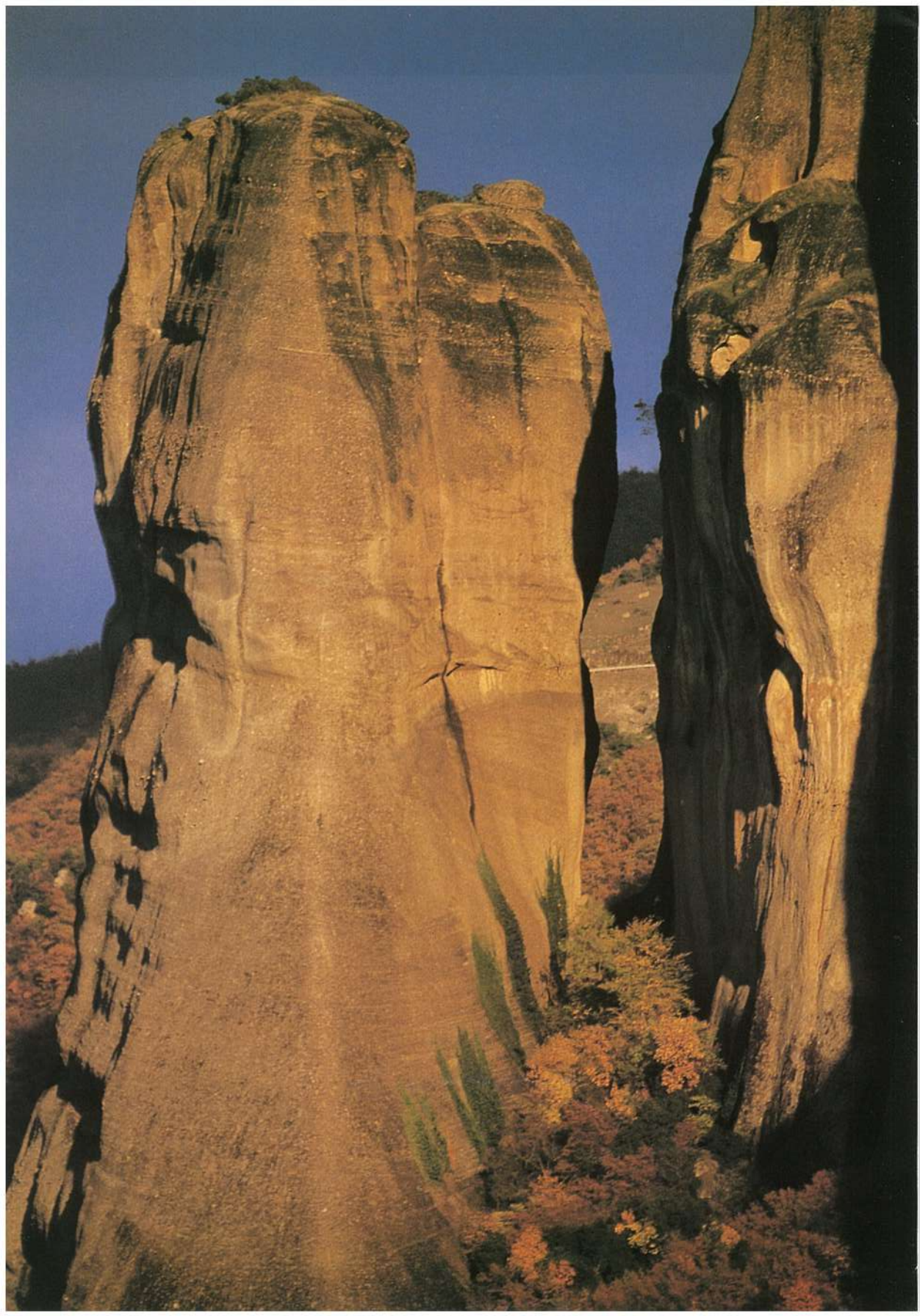
Η Μαβίνα αναλαμβάνει να την οδηγήσει. Ένα μικρό αναρριχητικό πέραςμα και φτάνουμε στην κορυφή. Λίγα μέτρα δίπλα μας αρχίζει ο κάθετος βράχος, υπάρχει ωστόσο αρκετός χώρος για όλους μας. Η θέα από 'δω πάνω είναι μοναδική. Στα πόδια μας το Καστράκι παίρνει μίαν άλλη

διάσταση, σαν αεροφωτογραφία.

Ξαπλώνουμε όλοι ένα γύρω κι αφήνουμε πάνω μας τα ζεστά χρώματα του δειλινού. Που να πρωτοκοιτάξει κανείς; Ποια οπτική γωνία να διαλέξει; Πως ν' αγκαλιάσει με μια μόνον ματιά όλο αυτό το υπερθέαμα; Από κάτω μας το Καστράκι, απέχουμε μόλις 30 λεπτά από την πλατεία του. Στ' ανατολικά ορθώνεται το μεγάλο κεντρικό συγκρότημα βράχων "Κουμαριά, Καυκασία, Σουρλωπή, Μόδι, Πυξάρι"..... Βράχοι εντυπωσιακοί, στόχοι μόνον ανήσυχων χαρακτήρων. Ακόμα και σήμερα λίγοι είναι οι αναρριχητές που πάνε εκεί πάνω να σκαρφαλώσουν μια διαδρομή. Συνήθως οι περισσότεροι επιλέγουν βράχους κοντά στο δρόμο με το ελάχιστο δυνατό περπάτημα. Κοιτάζω τους βράχους κι αναρωτιέμαι: Πώς άραγε δημιουργήθηκαν;

Δικτυοειδή ρήγματα διαχώρησαν τα βράχια μεταξύ τους πριν από εκατομμύρια χρόνια και οι διάβρωση που ακολούθησε τους έδωσε σταδιακά την σημερινή τους μορφή.

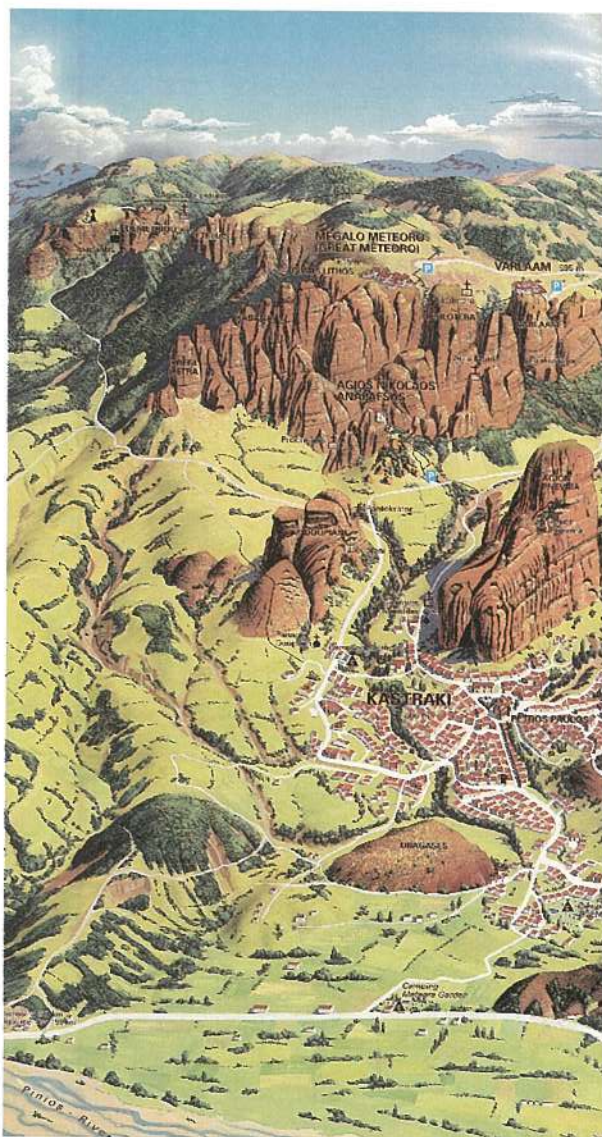

Η γεωλογική μελέτη των Μετεώρων προσφέρεται για άλλη μια ενδιαφέρουσα θεώρηση του χώρου. Μέχρι τώρα έχουν γίνει πολλές προσπάθειες να ερμηνευθεί η γεωλογική προέλευση των βράχων αυτών.

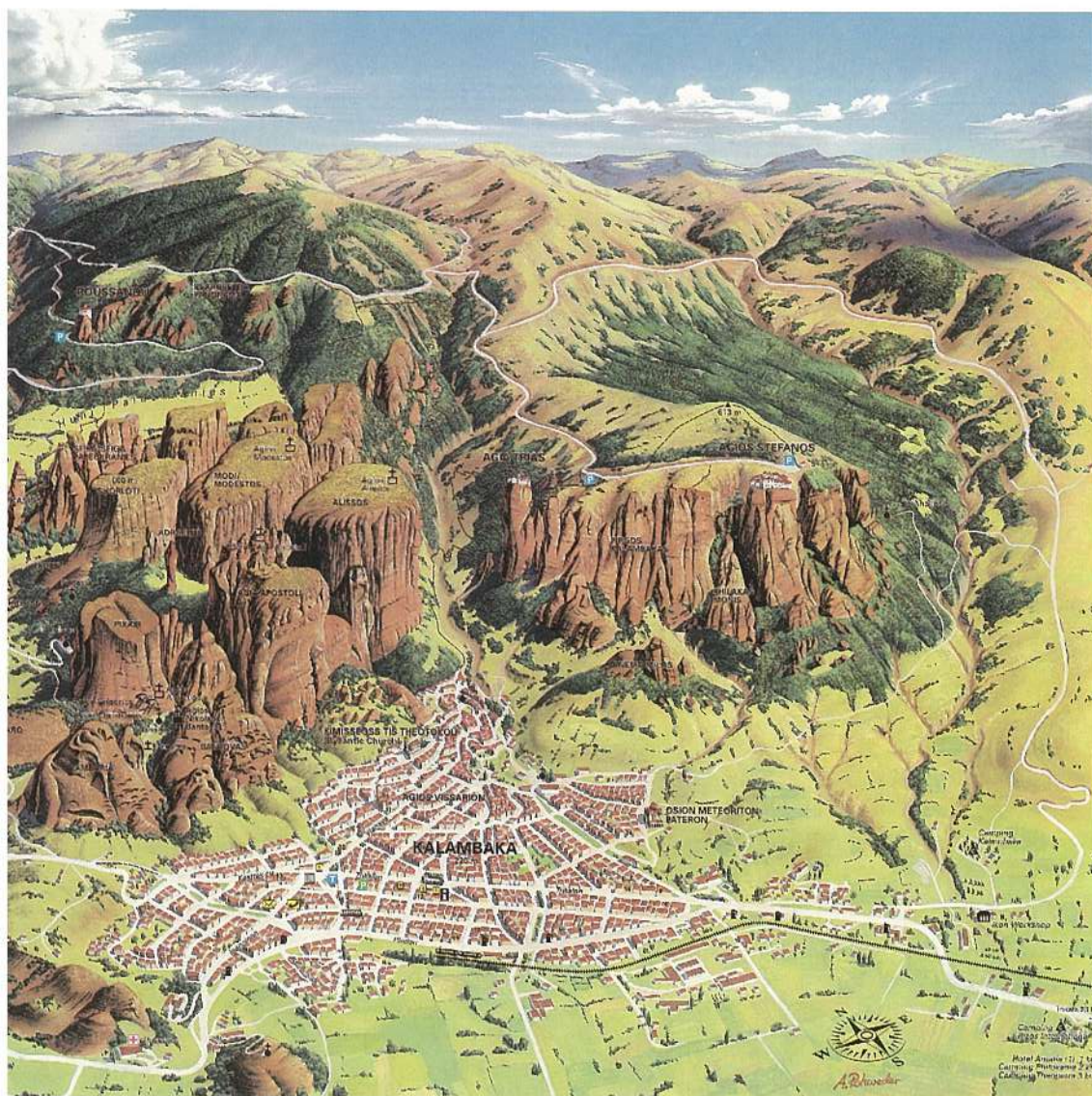
Κατά την διάρκεια του Καινοζωικού αιώνα, μια θαλάσσια λεκάνη κάλυπτε την σημερινή Θεσσαλία και προχωρούσε βόρεια. Στην διάρκεια της Μειόκαινης περιόδου του Καινοζωικού αιώνα, επιφανειακές τεκτονικές κινήσεις ανέδειξαν αρχικά δύο οροσειρές, μία στη θέση της σημερινής Πίνδου και μία στη θέση και βόρεια των σημερινών Αντιχασίων. Ορμητικά ορεινά ποτάμια επισώρευαν τεράστιους όγκους από κροκάλες και άμμο στον αβαθή κόλπο μεταξύ των δύο οροσειρών. Το κροκαλοπαγές αυτό ίζημα σχημάτισε το πέτρωμα των Μετεώρων, αναμιγνυόμενο με μάγμα από το εσωτερικό της γης. Η ιζηματογενής αυτή επισώρευση συνεχιζόταν ενώ παράλληλα οι δύο οροσειρές συνέκλιναν η μία προς την άλλη. Κατά τη διάρκεια της Πλειόκαινης περιόδου ανοδικές κινήσεις του φλοιού της γης προκάλεσαν δικτυοειδή ρήγματα στο ιζηματογενές πέτρωμα, ανασύροντας παράλληλα την περιοχή από τη θάλασσα. Στη συνέχεια ή ίσως ταυτόχρονα, και ενώ τα βράχια είχαν ήδη χωρίσει, άρχισε να υποχωρεί και η θάλασσα βρίσκοντας προφανώς διεξοδο από την κοιλάδα των Τεμπών. Οι διεργασίες αυτές παρουσίαζαν ασυνέχεια, όπως φαίνεται και από τις οριζόντιες γραμμώσεις των βράχων, δείγμα πως η επιφάνεια της θάλασσας παρέμεινε για μεγάλα διαστήματα στο ίδιο ύψος με τα κύματα να διαβρώνουν εκεί τον βράχο. Η υποχώρηση της θάλασσας μαζί με τη ροή ενός μεγάλου ποταμού που ακολούθησε παρέσυρε το μεγαλύτερο μέρος αυτού του πετρώματος.

Η συνεχιζόμενη στο μεταξύ σύγκλιση των δύο οροσειρών επέκλινε την περιοχή φέρνοντάς την στη σημερινή της θέση. Η αδιάκοπη δε διάβρωση από τα νερά της βροχής και τους ανέμους έδωσαν το σημερινό σχήμα στα βράχια το οποίο σα-

φώς δεν είναι το τελικό, καθώς η διάβρωση αυτή συνεχίζεται αδιάκοπα και κανείς δεν φαντάζεται το σχήμα των βράχων μετά από μερικές χιλιάδες χρόνια.

Ορυκτολογικά πάντως υπάρχουν κι άλλα μέρη του κόσμου με παρόμοια βράχια. Χαρακτηριστικότερη είναι η περίπτωση του ισπανικού Μοντσεράτ το οποίο επίσης

1996 Karto - Atelier A. Rohweder Switzerland all rights reserved

έχει μοναστήρια με τη διαφορά πως εκείνα είναι χτισμένα στη ρίζα των βράχων κι όχι επάνω. Είναι κι αυτό βεβαίως ένα μέρος με μεγάλο αναρριχητικό ενδιαφέρον με παρόμοιες τεχνικές και τρόπους ασφάλισης. Και στον ελλαδικό χώρο εξάλλου υπάρχουν παρόμοια βράχια όπως αυτά στην βόρεια Πελοπόννησο στους

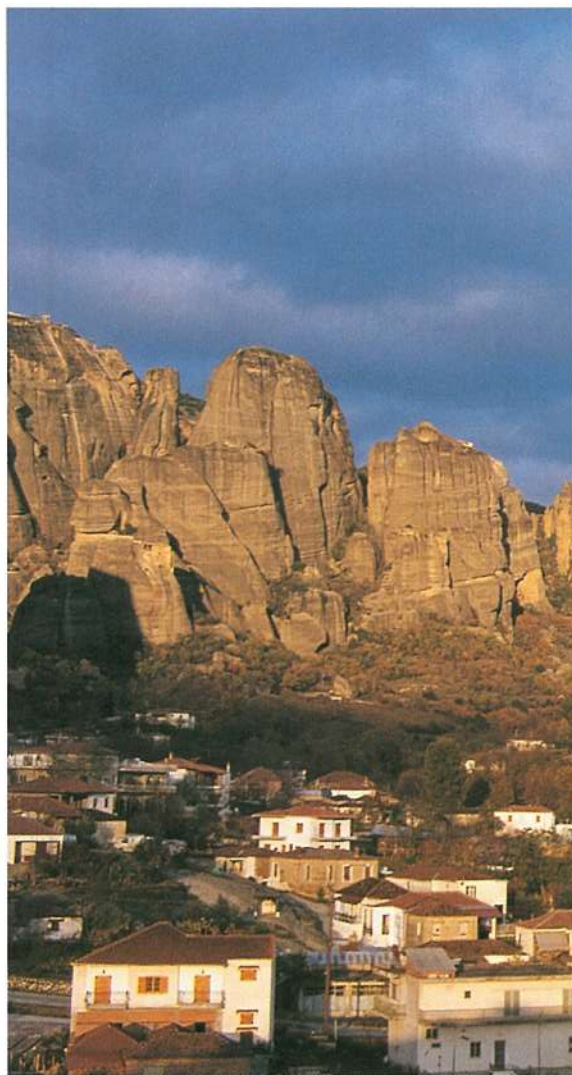
πρόποδες της Μικρής Ζήριας στην κοιλάδα κοντά στη Στυμφαλία και στην κοιλάδα του Βουραϊκού κοντά στα Καλάβρυτα. Αυτό όμως που κάνει τα Μετέωρα να ξεχωρίζουν από όλα τα άλλα είναι αφενός το μέγεθός τους αφετέρου η αναρριχητική και μοναστική ιστορία τους.

ΚΑΣΤΡΑΚΙ - ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ

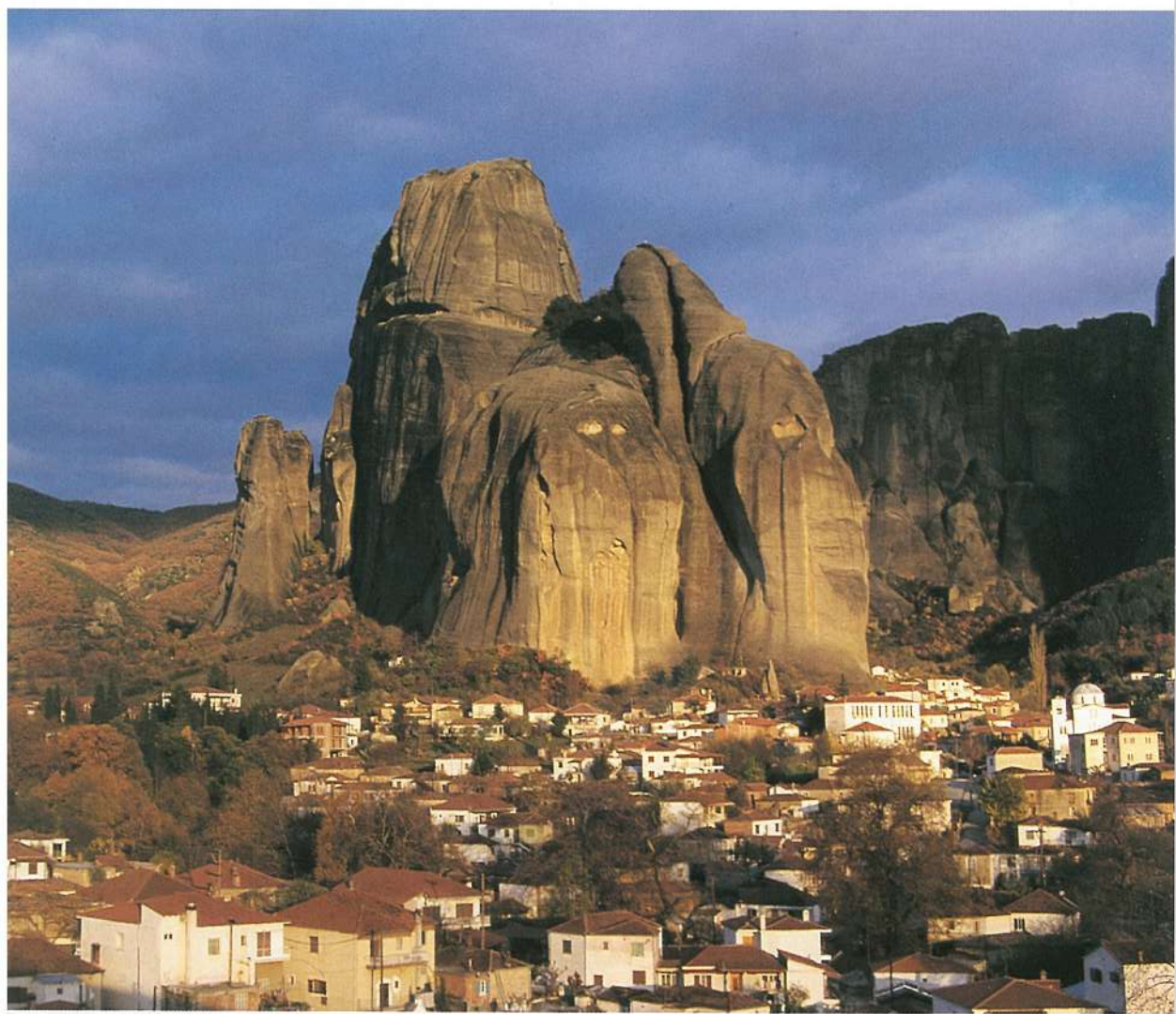
Έχει πια αρχίσει να σουρουπώνει, ο στόχος της μέρας ολοκληρώθηκε. Νωχελικά αρχίζουμε να κατηφορίζουμε προς το Καστράκι. Ανάβουν τα πρώτα φώτα, μεταμορφώνουν για άλλη μια φορά το γραφικό χωριό, που παρ' όλη την τουριστική του ανάπτυξη, κρατάει ακόμα τον χαρακτήρα του, ειδικά στον παλιό οικισμό. Σήμερα το Καστράκι έχει παντού ξενοδοχεία, ξενώνες και γραφικές ταβέρνες. Πίνουμε τον καφέ μας στην Καλαμπάκα, διώχνουμε την κούραση με χαλάρωση και κουβεντούλα. Κλείνουμε τη βραδιά μας με μια αβίαστη βόλτα στα μαγαζάκια της πόλης, ένα αδιάκοπο πήγαινε-έλα από βιτρίνα σε βιτρίνα και από ράφι σε ράφι. Έχει όλα τα καταναλωτικά αγαθά η αγορά της Καλαμπάκας και ακόμα είδη λαϊκής τέχνης, εκκλησιαστικά είδη και εικόνες, φυσικό κερί και ό,τι μπορεί να φανταστεί κανείς. Μια πόλη ζωντανή, πολύβουη, που σε παρακινεί ν' αγοράσεις, να νοιώσεις την τελετουργία του παζαριού που σημαίνει κουβέντα, προσωπική επαφή, προσπάθεια και τέλος ικανοποίηση για την έκπτωση που πέτυχες.

Αρχιτεκτονικά η πόλη δεν παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, αν ψάξεις όμως θα βρεις κάποιες ιδιαιτερότητες. Κορυφαίο μνημείο είναι ο ναός της Κοίμησης της Θεοτόκου, στο βόρειο άκρο της πόλης. Είναι ένα αρχιτεκτονικό κόσμημα της ευρύτερης περιοχής, όχι μόνον της Καλαμπάκας.

Ο μαρμάρινος άμβωνας στον Ναό της Κοίμησης της Θεοτόκου στην Καλαμπάκα

Χτίστηκε τον 10ο ή 11ο αιώνα πάνω στα ερείπια ενός παλαιοχριστιανικού ναού μάλλον του 7ου αιώνα. Από τον παλιό αυτόν ναό έχει κρατήσει ορισμένα αρχιτεκτονικά στοιχεία, όπως είναι το σύνθρονο μέσα στο ιερό, από την εποχή που οι εκκλησίες δεν είχαν τέμπλο και ήταν ενιαίος ο χώρος με τον κυρίως ναό. Ακόμη μαρμάρινες κολώνες, ένα μαρμάρينو κιβώτιο στην Αγία Τράπεζα και το εκπληκτικότερο όλων, έναν μοναδικό μαρμάρينو άμβωνα στο κέντρο του ναού, που όμοιό του

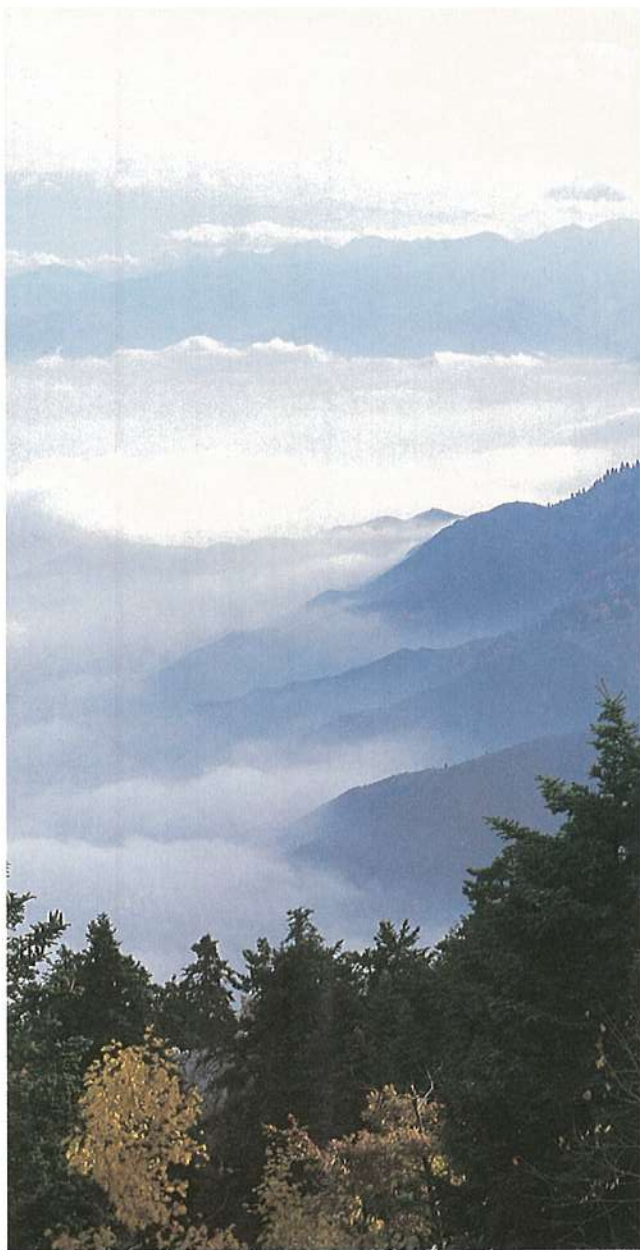

δεν συναντάμε πουθενά στην Ελλάδα. Είναι ίσως από τα ελάχιστα εναπομείναντα δείγματα στην περιοχή μιας άλλης εποχής. Μη ξεχνάμε πως η Καλαμπάκα βρίσκεται περίπου στη θέση του αρχαίου Αιγίνιου. Στους μεσαιωνικούς χρόνους μετονομάστηκε σε "Σταγοί" και τη σημερινή της ονομασία την πήρε στην εποχή της Τουρκοκρατίας πιθανά από την λέξη **Καλεμπάκ** που σημαίνει ωραίο φρούριο. Λίγο πιο πέρα από τον ναό της Κοιμήσεως, αρχίζει ένα ακόμη μονοπάτι που φέρνει τον ανή-

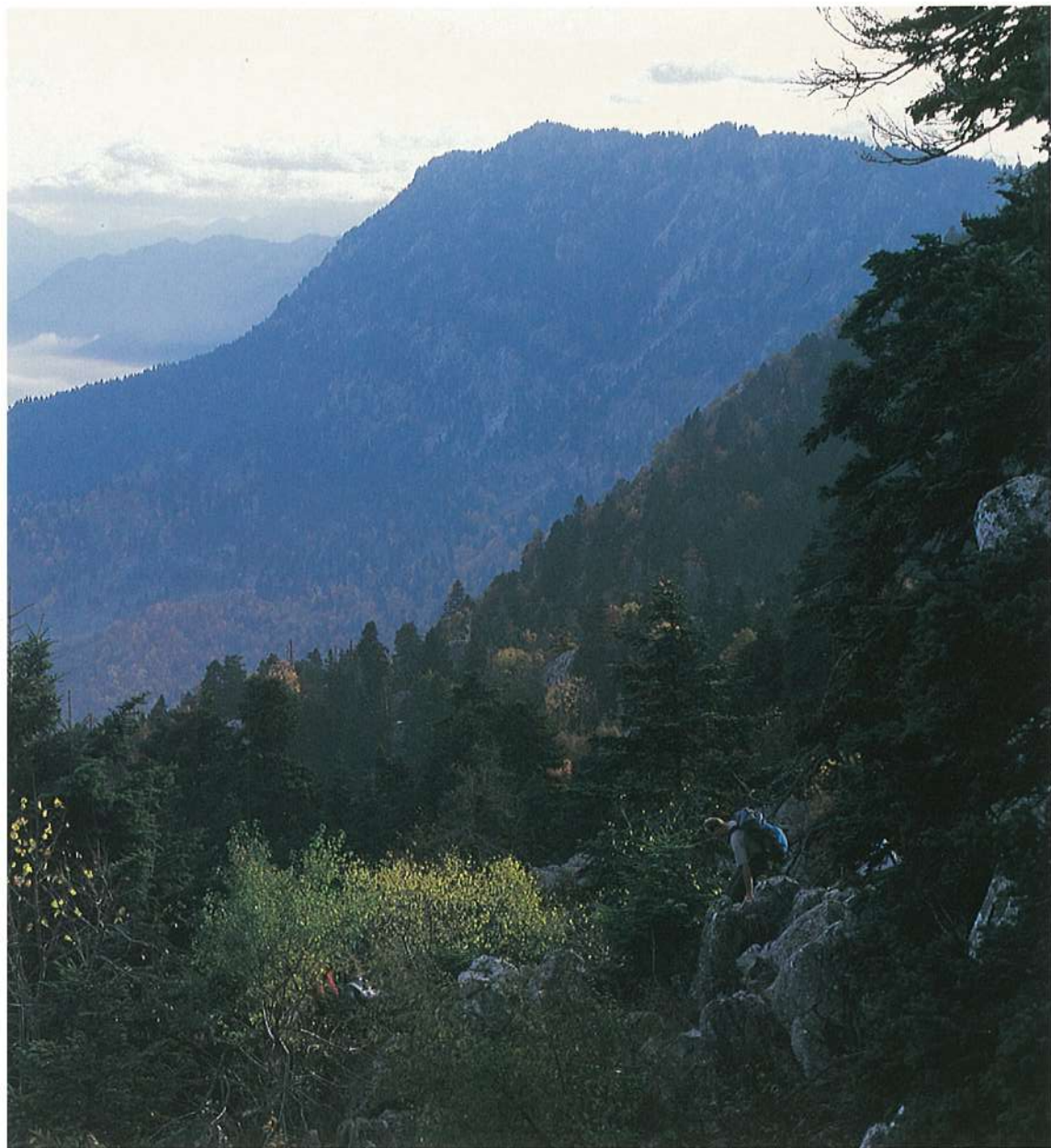
συχο πεζοπόρο μέσα από τη "Χούνη Αγίας Τριάδας" ψηλά στο ομώνυμο μοναστήρι. Πολύ άνετο μονοπάτι πρόσφατα επισκευασμένο και πλακοστρωμένο από το Δασαρχείο Καλαμπάκας.

Μια άλλη πεζοπορική διαδρομή που αξίζει κανείς να ακολουθήσει είναι αυτή που οδηγεί στο μοναστήρι της Μεταμόρφωσης στο Μεγάλο Μετέωρο, ακολουθώντας ένα παλιό πλακόστρωτο μονοπάτι, που ξεκινάει λίγο μετά το μοναστήρι του Αγ. Νικολάου.

Δεν είναι όμως μόνο τα Μετέωρα στην περιοχή. Είναι και ο Κόζιακας (Κερκέτιο όρος) στα Νότια της Καλαμπάκας. Εκεί χρειάστηκε να συνοδεύσω τους "Συνοδούς Βουνού" από την Σχολή του Σωματείου Οδηγών Βουνού, εκείνο το Φθινοπωριάτικο πρωινό. Με σύμμαχο τον καιρό, σε αντίθεση με όλες τις προηγούμενες μέρες, ξεκινάμε την πορεία μας από την πλατεία του χωριού ΔΙΑΒΑ, στις παρυφές της βόρειας απόληξης του βουνού, λίγο έξω από την Καλαμπάκα. Με κατεύθυνση Ν.Α. το μονοπάτι σκαρφαλώνει προς τον παραθεριστικό οικισμό της ΚΟΡΟΜΗΛΙΑΣ. Όσο ανεβαίνουμε τόσο ξεδιπλώνεται από κάτω μας η κοιλάδα του Πηνειού με τα επιβλητικά Μετέωρα γεμάτα ένταση στο βάθος. Η ατμόσφαιρα έχει μια διαύγεια εξαιρετική, οι φωτογραφικές μηχανές παίρνουν φωτιά. Αφήνουμε αριστερά μας μια ζώνη εντυπωσιακών κάθετων ασβεστόλιθων και φτάνουμε στο χωριό σε υψόμετρο 1150 μ. Σπίτια ερμητικά κλειστά μας υποδέχονται, ο οικισμός κατοικείται μόνον το καλοκαίρι. Δροσιζόμαστε με το κρυστάλλινο νερό της βρυσούλας και σύντομα μπαίνουμε σ' ένα εκπληκτικό μικτό δάσος από έλατα και φυλλοβόλα που δημιουργούν ένα απίθανο χρωματικό παζλ. Παίρνουμε κατεύθυνση για την πρώτη κορυφή ανάμεσα σ' ένα πλήθος καρστικών ασβεστολιθικών σχηματισμών. Κοφτερά βράχια υψώνονται και απειλούν τους απρόσεχτους ή αφηρημένους, η ομάδα μας όμως είναι έμπειρη. Καθώς ζεσταίνει ο ήλιος, μια καταχνιά ανεβαίνει και πικνώνει δημιουργώντας κάτω από τα πόδια μας μια νεφοθάλασσα. Κάπου εδώ κοντά περνάει και το μονοπάτι του Κόζιακα, που διασχίζει όλο το βουνό, εμείς όμως τραβάμε για την κορυφή κι απολαμβάνουμε τη θέα και της άλλης πλευράς. Δυσόμισι περίπου ώρες κρατάει η πορεία από την Διάβα στην

Κορομηλιά, αν θέλει όμως κάποιος, μπορεί να φτάσει με το αυτοκίνητο στον οικισμό και μετά να συνεχίσει για το ελατοδάσος. Σίγουρα πάντως θ' αποζημιωθεί από την πανοραμική θέα της κοιλάδας του Πηνειού

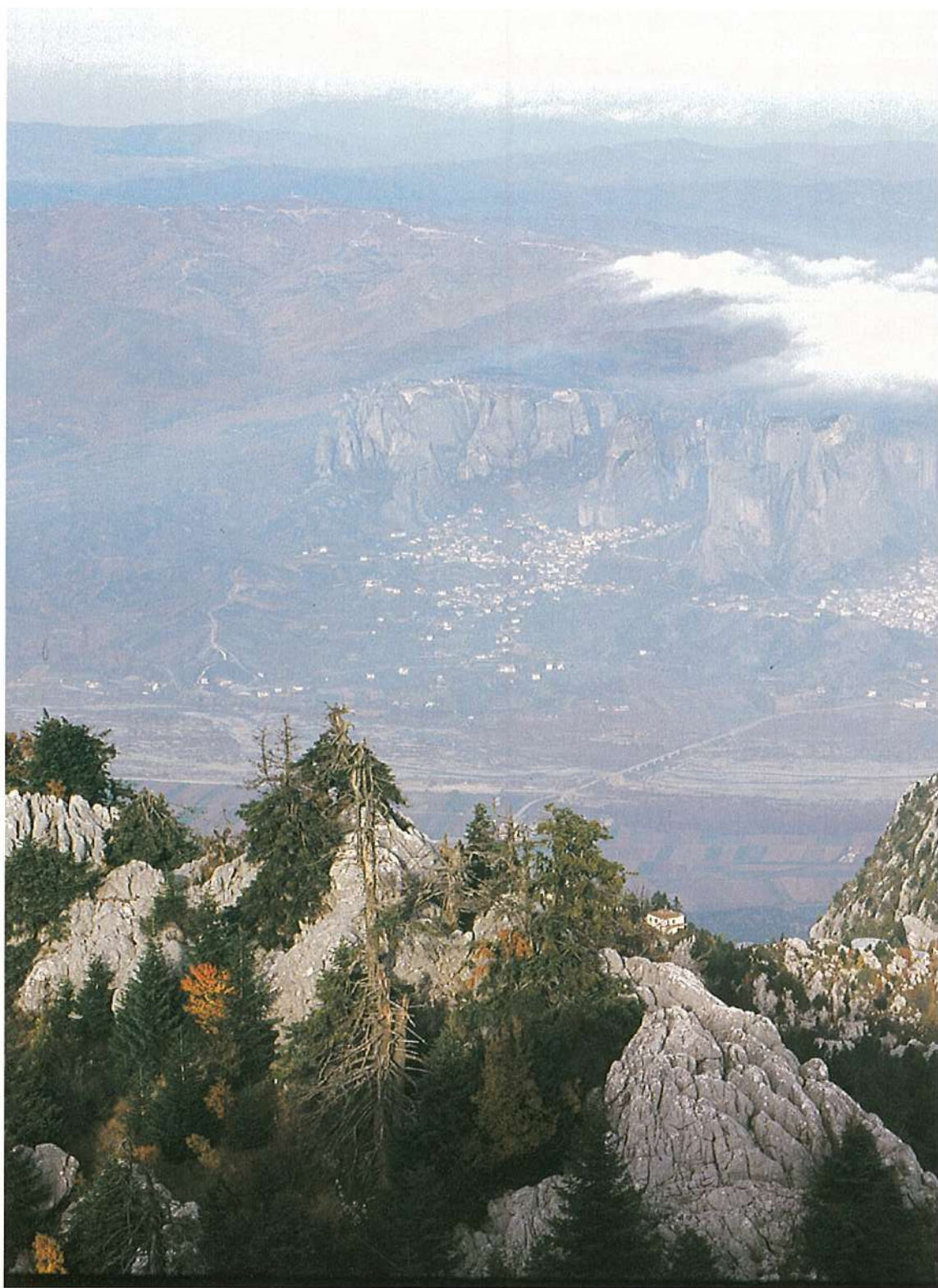
Οι ανατολικές πλαγιές του Κόζιακα

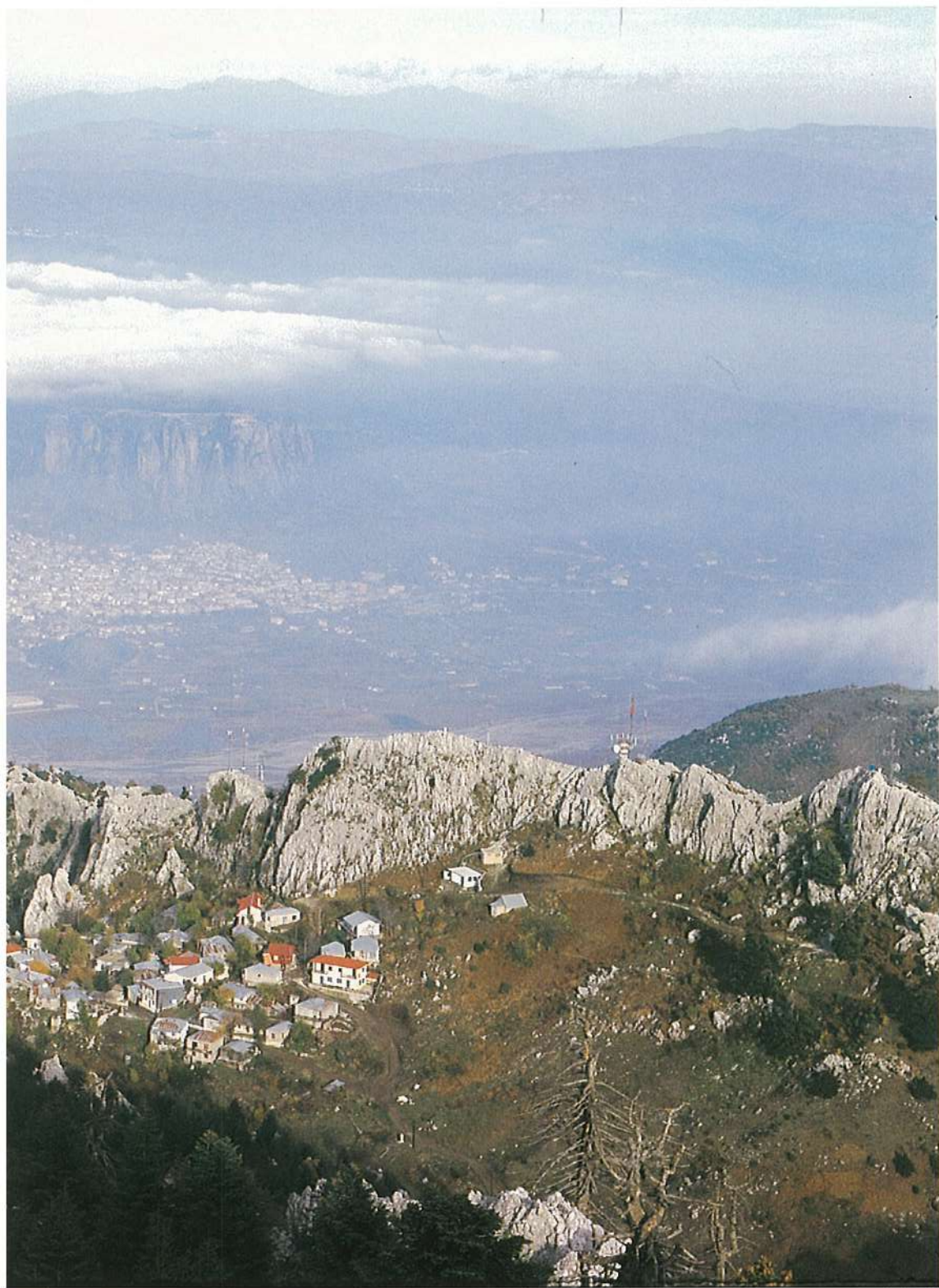
και των Μετεώρων με το Καστράκι και την Καλαμπάκα στα πόδια του.

Κι αν βέβαια του αρέσουν οι πέστροφες, μπορεί να συμπεριλάβει στο πρόγραμμα της επιστροφής και την αγροτική ψαρο-

ταβέρνα του "Νερόμυλου" στην Διάβα.

Μετά το βουνίσιο τοπίο η μέρα κλείνει με μια περιπλάνηση στο εκπληκτικό πλατανόδασος δίπλα στις όχθες του Πηνειού.

Ο ορεινός οικισμός της Κορομηλιάς στον Κόζιακα με τα Μετέωρα στο βάθος

Το Άγιο πνεύμα συγκεντρώνει ορισμένες από τις ομορφότερες αναρριχτικές διαδρομές των Μετεώρων.

ΣΚΑΡΦΑΛΩΝΟΝΤΑΣ ΣΤΑ ΜΕΤΕΩΡΑ

Η αναρρίχηση στα Μετέωρα, αν και φαντάζει απλησίαστο όνειρο για τον αμήτο στα μυστικά της, ωστόσο για τον υπομονετικό εξερευνητή μπορεί να αποτελέσει μια συναρπαστική δραστηριότητα. Καθώς μάλιστα πρόκειται για ένα από τα καλύτερα οργανωμένα αναρριχτικά πεδία όχι μόνο της Ελλάδας αλλά και της Ευρώπης με περισσότερες από 600 αναρριχτικές διαδρομές όλων των επιπέδων δυσκολίας. Με τη συνοδεία κάποιου Οδηγού Βουνού μπορεί να σκαρφαλώσει κανείς σε αρκετές από τις βράχινες κορυφές, από αναρριχτικές διαδρομές ανάλογες με τις απαιτήσεις και τις ικανότητές του. Τα μόνα εφόδια που απαιτούνται

για να δοκιμάσει κάποιος αυτή την εμπειρία, είναι μια κάποια φυσική κατάσταση και ψυχολογική άνεση με το ύψος.

Οι διαδρομές που σας προτείνουμε είναι:

1. Βράχος Ντούπιανης, πίσω τοίχος. Μια σειρά προσιτές διαδρομές, 4ου βαθμού δυσκολίας, ιδανικές να αρχίσει κάποιος αναρρίχηση στα Μετέωρα.

2. Βράχος Αμπάρια, διαδρομή "Νοτιοδυτική Κόψη". Μια διαδρομή μεσαίας δυσκολίας (5ου βαθμού, 120μ.) με μόνο δύο δύσκολα περάσματα, η οποία προσφέρεται για μια καλή αναρριχτική συνέχεια.

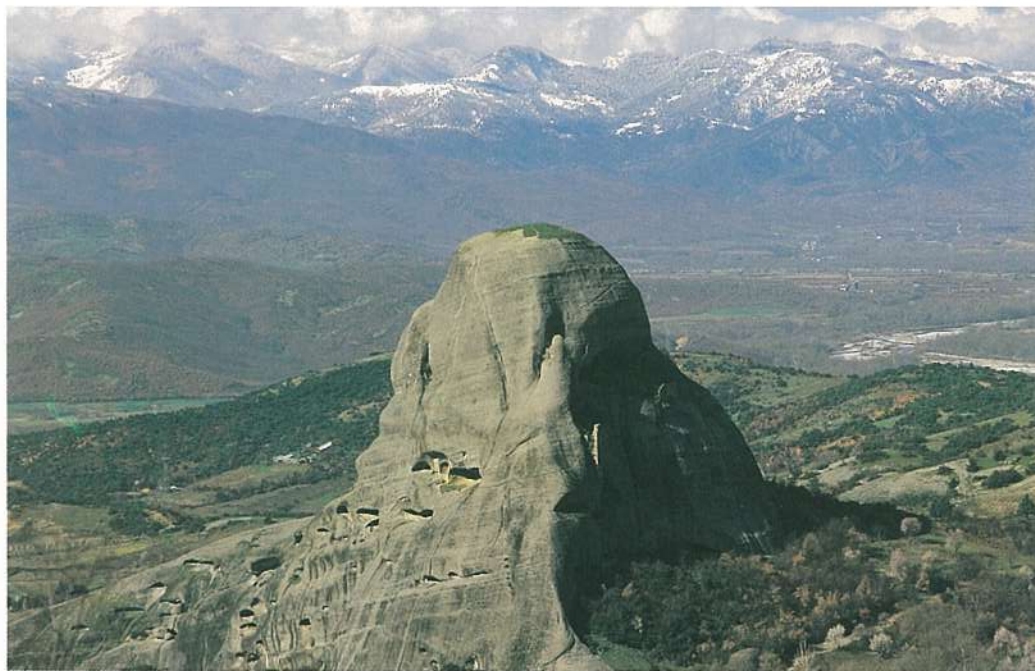
3. Βράχος Άγιο Πνεύμα, διαδρομή "Πιλιέ των Ονεύρων". Μια από τις ομορφότερες

διαδρομές των Μετεώρων μεσαίας δυσκολίας αλλά με μεγάλο ανάπτυγμα (5ου βαθμού, 250μ.).

4.Βράχος Υψηλότερα, διαδρομή "Ουράνια Σκάλα και Βράχος Σουρλωτή, διαδρομή "Γραμμή της Πίπτουσας Σταγόνας". Δύσκολες διαδρομές απαιτήσεων (6ου βαθμού δυσκολίας) υψηλής αισθητικής. Μόνο για έμπειρους και προχωρημένους αναρριχητές.

5.Βράχος Αδράχτι, διαδρομή "Μεταξωτή Κλωστή" και βράχος Άγιο Πνεύμα, διαδρομή "Δίεδρο της Σχιζοφρένειας". Εξαιρετικά δύσκολες διαδρομές αποτελούν δύο από τα αναρριχητικά must του αναρριχητικού πεδίου των Μετεώρων.

Η Ντούπιανη είναι ο περισσότερο "σκαρφαλωμένος" βράχος με δεκάδες διαδρομές όλων των δυσκολιών. Ορισμένες από αυτές είναι αρκετά εύκολες ώστε να κάνουν τον βράχο αυτόν έναν εκπαιδευτικό παράδεισο.

Το ίδιο εντυπωσιακά τα Μετέωρα συνεχίζονται βόρεια μέχρι τον Γάβρο

ΣΤΗΝ ΓΥΡΩ ΠΕΡΙΟΧΗ

Με ορμητήριο τα Μετέωρα μπορεί κανείς να κάνει και άλλες όμορφες περιηγήσεις με το αυτοκίνητο και με τα πόδια. Μια πρώτη πρόταση είναι η κυκλική διαδρομή μέσω γέφυρας Μουργκάνη-Γάβρου-Βλαχάβας. Μέχρι τον Γάβρο φτάνει κανείς εύκολα από ασφάλτινη διαδρομή ακολουθώντας τον δρόμο προς τα Γρεβενά και στο 22ο χιλιόμετρο στρίβοντας ανατολικά. Ο Γάβρος είναι ένα χωριό που βρίσκεται χτισμένο σε μια πολύ όμορφη θέση ανάμεσα από βράχια σαν τα Μετέωρα στα οποία επίσης υπάρχουν αναρριχητικές διαδρομές, αλλά και με εύκολες ομαλές κορυφές τριγύρω, ιδανικές για πεζοπορίες. Στην συνέχεια, ένας χωματόδρομος μέσα από δάση βαλανιδιών οδηγεί στο χωριό Βλαχάβα πάνω στους λόφους των Αντιχασίων και πίσω πάλι στα Μετέωρα.

Μια ενδιαφέρουσα επίσης επίσκεψη θα αποτελέσει κάποια στιγμή, όταν ανοίξει για το κοινό, και το προϊστορικό σπήλαιο του κοντινού χωριού Θεόπετρα. Στο σπήλαιο όπου οι ανασκαφές ακόμη συνεχίζονται, έχουν βρεθεί κεραμικά, οστά και το σπουδαιότερο 2 ανθρώπινοι σκελετοί ο ένας 8.500 ετών και ο άλλος 15.000 ετών.

Καταλήγοντας θα ήθελα να κάνω κάποιες παρατηρήσεις για την περιοχή προσπαθώντας να είναι όσο το δυνατόν πιο αντικειμενικές, ως ξένος παρατηρητής και κριτής, που ούτως ή άλλως είμαι.

Τα Μετέωρα στο σύνολό τους αποτελούν ένα εκπληκτικό μνημείο της φύσης, με την μέχρι τώρα δράση και παρουσία του ανθρώπου να έχει θετική προστιθέμενη αξία, αισθητική και πολιτιστική. Και παρά το γεγονός ότι πρόσφατα βιώνουμε μια αντιπαράθεση μεταξύ μοναστικής κοινότητας και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με αντικείμενο τα όρια αρμοδιοτήτων και κυριαρχίας του καθένα θα ήθελα να πιστεύω πως στο τέλος η σύνεση θα κυριαρχήσει και θα βρεθούν τα σημεία επαφής. Τα Μετέωρα ΔΕΝ ανήκουν σε κανέναν ειδικά, ανήκουν σε όλους. Και το μόνο κριτήριο που θα πρέπει να κυριαρχεί στις σκέψεις όλων, όσοι σχεδιάζουν το μέλλον αυτού του χώρου θα πρέπει να είναι να μην δώσουν ποτέ το δικαίωμα στα παιδιά μας να μας κατηγορήσουν, πως δεν φερθήκαμε στα Μετέωρα με ευλάβεια, πολύ δε περισσότερο πως τα καταστρέψαμε.

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΡΗΣΤΟ

Μου εξιστορεί την τραγική εκείνη μέρα. Στις 22 Οκτώβρη του 1985 η Ελληνική Ορειβασία δέχθηκε στα Ιμαλάια ένα οδυνηρό πλήγμα. Στο δρόμο για την κορυφή Αναπούρνα Σάουθ (7.219μ.) χτύπησαν οι χιονοστιβάδες. Τάκης Μπουντόλας, Θεσσαλονίκη, νεκρός. Κλήμης Τσατσαράγκας, Ευρυτανία, νεκρός. Χρήστος Λάμπρης, βαριά τραυματισμένος. Μόνος του στα 6.400 μέτρα παλεύει όλη τη νύχτα με τα στοιχεία της φύσης, με τον θάνατο. Βγαίνει νικητής. Το πρωί τον βρίσκουν και τον διασώζουν τα υπόλοιπα μέλη της αποστολής. Στο νοσοκομείο μένει 6 ολόκληρους μήνες, βγαίνει κι από 'κει νικητής.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΑΜΠΡΗΣ. Κοντά 20 χρόνια τώρα έχει αφιερώσει τη ζωή του στα βουνά, στα ποτάμια, στη φύση. Ιδρυτικό και ενεργό μέλος της TREKKING HELLAS, έχει εκπαιδεύσει και συνοδεύει χιλιάδες ανθρώπους σε κάθε μορφής δραστηριότητα στο φυσικό περιβάλλον. Απλός, σεμνός και μετριοφρων, όπως κάθε

σπουδαίος άνθρωπος.

Είναι τιμή μου, να τον συγκαταλέγω ανάμεσα στους φίλους και συνεργάτες μου.
Θ.Μ.

TREKKING HELLAS: ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ, Ρόδου 11, Τ.Κ.422 00, Τηλ. /Fax: 0432 75.214

ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ: 0432 22.421

ΚΕΝΤΡΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ: Κονδύλη 38, Τ.Κ.422 00, Τηλ. 0432 25.370

Υπεύθυνος: κος Λεωνίδα Στεργίου

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ: 0432 22.813

ΜΙΑ ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Στην Καλαμπάκα και στο Καστράκι υπάρχουν πολλοί και καλοί χώροι εστίασης. **Ο ΚΗΠΟΣ ΤΟΥ ΗΛΙΑ** διεκδικεί την κορυφαία θέση, Σ'έναν εξαιρετικά καλαίσθητο, παραδοσιακό χώρο, μας υποδέχεται ο ΑΓΓΕΛΟΣ. Έχει τον τρόπο του να κάνει την ατμόσφαιρα ζεστή, φιλική. Μας ξεναγεί σε μια ατέλειωτη ποικιλία ορεκτικών: Τυρόνια, μπατζίνα, χορτόπιτα, μανιτάρια σκορδάτα σχάρας, σαγανάκι του θανάτα, μελιτζάνες με τέσσερα τυριά. Στα κυρίως πιάτα άλλη προκλητική ποικιλία: Χοιρινό πρassoέλινο, λαγοκούνελο σπιφάδο, τηγανιά χωριάτικη και γευστικά κρέατα σχάρας. Η γλυκιά κατάληξη μπορεί να είναι ψητό κυδώνι, χαλβάς ή βλάχικη γαλατόπιτα.

*Χειμώνα δίπλα στο τζάκι ή καλοκαίρι μέσα στα δέντρα
Ο ΚΗΠΟΣ ΤΟΥ ΗΛΙΑ είναι από την Καλαμπάκα μια
αξέχαστη γευστική ανάμνηση.*

ΑΠΟΛΥΤΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: Ελληνικά & Διεθνή οργανωμένα γεύματα.

Δ/ΝΣΗ: Κύριος Δρόμος Καλαμπάκας/Διασταύρωση Μετεώρων.
Τηλ./Fax: 0432 / 23.218 .